

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 irt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nemzetiségi rémképek.

Budapest, április 1.

Az összes nemzetiségek, de különösen az erdélyi románság abban a téves felfogásban élnek, hogy a lehető legszigorubb és legkorlátozóbb társadalmi választalat kell felállítani a magyarság és románság között, mert a magyar politika nem törekszik egyébre, mint csak is a románság magyarosítására és beolvadására.

Ilyen ferde, téves és igazságtalan felfogásnak adnak lépten-nyomon, szóval és tettekkel, különösen pedig sajtójuk útján kifejezést s ugyszólván khinai fallal körítik el magokat a társadalmi téren, úgy annyira, hogy e tekintetben hozzájuk férni teljes lehetetlen.

Sok román mulatságról volt alkalmam olvashatni, s vidékemen is, hol nyáron lakom, román lakosság lévén, még soha sem láttam s hallottam, hogy társadalmi ünnepélyekre magyar ember meg lett volna hívva. Hát ugyan bizony hogy kívánhatják egy barátságos, szívélyes s testvéri érzetű viszony létrejöttét, ha első sorban, a legfőbb szempontból társadalmilag teljesen elkülönítik magokat és folyton féltékenykedéssel bajlódnak.

Ebben az irányban oly makacs elfogultság és szívós határozottság uralkodik mindnyájuknál, hogy azt nemcsak maga a román társadalom testestől, lelkestől tette magáévá, hanem átvitték a sajtó terére, az iskolákba és templomokba is.)

Többfelé megfordultam s hallottam panaszkodni, hogy egyes néptanítók és papok román növendékeikben miként szitják a magyarság elleni gyűlöletet s a magyarságtól való teljes elzárkózást.

Kik lehetnek felelősek az ilyenért? Senki

más, mint csakis egyedül a román nemzetiségi politika vezetői, mert ők uralkodván a nemzeti sajtón és irodalmon, eme két fontos tényezővel és ilyen eszmék hangoztatásával a román nép gondolkodását egészen átalakítják, holott ennek a népnek gondolkodása és érzülete minden jóra hajlandó és fogékony lenne, ha el nem rontaná a káros befolyás, s ha nem kezdődnek az már a fiatal korban, az iskolában.

Ezer éves multunk igazolja azt, hogy soha sem volt törekvésünknek célja az, hogy a nemzetiségeket elnyomjuk s pláne beolvasszuk magunkba, ha ez lett volna célunk, a mult századok elég alkalmat és hatalmat adtak volna erre, midőn az egyes földesurak feltétlen urai voltak az ő jobbágyaiknak. Bebizonyítottuk ennek ellenkezőjét s igyekeztünk őket magunkhoz emelni azzal, hogy szabadságunk s alkotmányunk megnyíltával egyforma polgárjogokkal ruháztuk fel őket.

Mindezekből láthatták, hogy mi a testvéri érzetet, a szeretetet, a méltányosságot nemcsak hangoztattuk, de tényekkel is igazoltuk. Megmutattuk kellőleg, hogy mi igazságérzettel és szeretettel tudunk és akarunk velük bánni, mert át vagyunk hatva annak tudatától, hogy egymásra lévén utalva, egyikünk sem boldogulhat, ha kölcsönös szeretet és barátság megértésével és nyilvánulásával nem törekedünk teljesíteni azt, mit tőlünk a közös haza java megkövetel. Szemeink előtt hagyjuk fejlődni irodalmukat, iskolájukat, pénzügyeiket, egyházi hatalmukat, nyelvöknek használatát, szóval minden társadalmi mozgalmukat a legkülönösebb engedményekben részesítettük, hivatalos állásban is, a legalsóbbtól a legmagasabbakig részesítettük őket, hisz ne menjünk tovább, csak vessünk

pár pillantást a gör. keleti románság mostani és a Saguna érsek korabeli állapotára, minden elfogulatlan román belátja, s be kell hogy lássa azt az óriási különbséget, hogy az, mi kezdetben csak egy kis töredék volt, most már egy igazi hatalmasságá nőtte ki magát. Hogy fejlődhetett volna ilyené, ha a magyar politika a románság elnyomására lenne irányítva.)

Nagy szerencsájök a románoknak, hogy olyan lovagias és jó indulatu testvér nemzetet hozta össze a sors, mint a magyar, és fontolják meg jól a román nemzeti politika vezető férfiai, hogy a román nemzetnek a legtermészetesebb és ugyszólván egyedüli szövetségese csakis a magyar lehet.

Próbálták volna Poroszországban tenni azt, amit nálunk tettek s tesznek, bizonynyal nem lett volna a porosz oly toleráns, — s nem bánt volna velök oly jóindulattal, hanem érezette volna hatalmát; eddig vagy mind németekké váltak volna, vagy elhagyták volna hazájukat. A követelésekkel nem kell tehát soha tulságba menni, hanem mindég csak a méltányosság és okszerűség határai közt kell mozogni, s nem kell mindég Canossa-kérdésekké tenni minden egyes incidens kérdést: be kell ismerni a magyar állameszmének a létezését első helyen; s végre a nemzetiségi politika vezetőinek be kell látniok azt, hogy eme céltalan és áldástalan küzdelemnek úgy saját érdekükben, mint a közös haza érdekében véget kell vetni s igyekezni kell keresni s megragadni minden alkalmat, amely oda vezet, hogy a két testvérnemzet öszinte békéjét és barátságát létesítse.

De ez csak úgy lehetséges, ha a szándék igazán öszinte s nincs benne utógondolat. Mindezeket pedig első sorban a sajtó és

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(28)

Benn az ágy mellett Csenke néni kiáltozott, a Jolánka lábára hajva öszbeboruló fejét.

— Meghalt, meghalt! — ezt kiáltozta s vagy huszszor elmondta: — fölemelte a fejét, szétnézett és meghalt! Egy szót se szólt!

Az orvos nézte, vizsgálta. Az ő nagy szeretete abban nyilvánult, hogy nagyon megvizsgálta. Nagyon sok bizonyítékot követelt szegény Jolánkától arra nézve, hogy már nem él. És amikor minden metódus szépen, a tankönyvben előirt pontossággal mutatta, hogy Jolánkából elszállott a lélek, már mindenki sirt, tele lett a ház sírásokkal, hosszú, vontatott férfordítással, asszonyi sikoltozással, Csenke néni elbeszéléssel, aki omló könnyek közt, fennhangon zokogva kiabálta most már folyton-folyvást, szakadatlanul:

— Egy szót se szólt!... egy szót se szólt! szétnézett, meghalt, egy szót se szólt!

Aztán lecipelték a földszintre és konyakot adtak neki. Az urak is ittak és Csenke bácsi a doktorral a temetésről kezdett beszélni a sarokban, halkan, száraz komolysággal.

A halott egyedül maradt a szobában. Az ablak fehér függönyén át beszűrődött az alkonyati nap. A kis virág ott állt a párkányon és most is nézte, mint a mikor egyszer csókolódzott és a vlegénye szívverését hallgatta. Ez régen volt. És akkor lopva, halkan újra nyílt az ajtó. Egy összeesett, nyomorult kis zsidó jött be, az a Wurm. Odátámaszkodott az ágyhoz, szépen letérdelt mellé és megfogta Jolánka kezét. Megcsó-

kolta szépen, illedelmesen. És olyan boldogul fájt a szíve ennek a könyvelőnek, hogy csöndes-szepege beszélt is a halotthoz, mondván neki:

— Maga engem nem szeretett Jolánka, édes Jolánka, Jolika, Jolkó...

Aztán hirtelen kiment, mert nem tudta, mit csináljon. El akart menni a házból. És éppen kapóra jött neki, a mikor a doktor megkérte, hogy a temetés ügyében menjen el a paphoz. De már akkor olyan rémületesen nehéz volt a szíve, hogy azt se tudta, mit beszél.

— Menjen a paphoz, — magyarázták neki, amire ő bambán, szintén félve, gyöttrődve, majdnem kétségbeesetten mondta:

— Nem baj, hogy én zsidó vagyok?

XVIII.

Éva az uton találkozott a ritterrel. A széles-vállu germán karját nyújtotta az asszonynak s kérdezte tőle:

— Hogy van a Jolán?

— Meghalt, — mondta Éva.

A ritter megállt.

— Meghalt? — kérdezte, mintha ez valami nagyon hihetetlen dolog lett volna.

— Meg, szegény.

— Akkor odamegyek, — szólt izgatottan a ritter és kezét nyújtotta az asszonynak. Majd hozzátette:

— Ez nekem kötelességem...

És már ment is sietve, lefelé.

Éva örült, hogy egyedül maradt. Ment hazafelé azzal az erős szándékkal, hogy csomagol és elutazik. Nagyon nyomta ez a sok baj, amely talán meg se történt volna, ha neki nem jut eszébe ide jönni. De szégyelt szökni. Bántotta az a gondolat, hogy távozásával beismeri a rovására irt dolgokat. Tanácstalanul állt meg otthon szobája közepén, igen nagy bánatban és izgatottságban. Semmi nem nehezedett akkora súlylyal a lelkére, mint ez a haláleset. Talán azért, mert

ez volt az egyetlen, amelyet nem lehetett jóvátenni.

Fáradtan ült le az asztala mellé, s ekkor látta csak, hogy egy levél van ott, az ő nevére címezve. Felbontotta, ez volt aláírva: Richter.

— Richter ur — mondta magában, a levélre nézve, mintha írójához szólna — most jövek a menyasszonyától.

Azzal olvasni kezdte. A kusza íráson látta, hogy a beteg az ágyban irta. Erélyes, majdnem szemtelen hangon kezdődött. Azt írta benne a mérnök, hogy őmiatya sebesült meg, talán egész életre nyomorék is lesz, illenék, hogy meglátogassa. Majd, ugylátszik, maga is észre vette, hogy ez sok és a levél végén könyörgőre fogta a dolgot. Azt írta, hogy ő egy összetört karu senki, egy béna, beteg nyomorult, könyörüljön meg rajta az istenasszony és szálljon le hozzá. Egy szava többet ér... — szóval ilyen meleg levél volt, teli szerelmes ostobaságokkal.

Éva letette és elmosolyodott. De ez olyan kényszer-mosolygás volt. Arra gondolt, hogy ennek az embernek csak most halt meg a menyasszonya. S aztán gondolkodása közben ismét visszajutott önmagához. Ha ő nem jött volna...

Lámpát gyújtott, mert félt a sötétben, egyedül. És komolyan kezdett gondolkodni arról, hogy innen el kell mennie. Kereste a kifogásokat. Majd arra a közönséges dologra gondolt, hogy mond valami győnge kifogást az igazgatónak; az el fogja fogadni, mert örül, hogy megszabadul tőle. De ekkor meg az merült fel a lelkében, hogy most már mindegy, akár elmegy, akár itt marad. És ebben a pillanatban érezte először, hogy tulajdonképpen önmagától akar elmenni. Borzalmas látvány volt neki ez az Éva ebben a környezetben. Ebben a romhalmazban.

Az inas bedugta a fejét az ajtón:

— Két urak itt vannak — mondta.

(Folytatása következik.)

másodsorban csak a társadalmi utján lehet elérni, mert ha utat s módot nyitnak nekünk a velők való érintkezésre, meg fognak győződhetni arról, hogy minő igazi barátságos, jó és őszinte indulattal viseltetünk s őket, mint testvéreinket tekintjük s mi semmiképp sem zárkózunk el előttük, hanem mindig készen állunk a barátságos fogadásra. Van egy igen eszes és jóvala román íróember, ki jelenleg egyetemi tanár s aki nemcsak szóval, de irodalmi uton is törekszik már rég eme kérdés megoldására és a két testvér nemzet összehozására. A helyett, hogy a román nemzetiségi vezetők is támogatnák ezt az irányt, — mit tesznek? Folyton gyanúsítják s csaknem üldözik, ráfogván, hogy csak feltűnési vágy vezérli, eljárásából az önzés beszél, pedig merem állítani, hogy meggyőződésből jó hazafi, olyan, hogy jobb nálánál egy sem akad. Ez tehát a jutalma azért, amit igazán nemzetének érdekében fáradsággal s munkával tesz.

Ha akarják tehát ennek a derék nemzeti embernek példáját követni, akkor legyen „őszinteség” a jelszó s igyekezzenek megtenni minden irányban az első lépéseket, és mi békejobbal és tárt karokkal várjuk őket.

Sombory Lajos,
főrendbírási tag.

Magyar nők és a magyar ipar.

(Ami nincs — de ami lesz.)

Budapest, április 1.

Ujabb időben tettekre válna kezd hódítani a magyar ipar pártolásának eszméje. A kormány erőlyesen lát hozzá a munkához. A társadalom minden rétegből hölgybizottság alakul, amely szívelelkekkel áll az iparpártolás munkájának szolgálatába. A munka azonban csak a kezdet kezdetén van. Megoszlanak a kötelességek, mindenki lásson hozzá a magához.

A kormány kötelessége továbbhaladni a tettek ösvényén. Mert hiába buzdítja a vállalkozókat új iparágak megteremtésére, amíg nem szánja reá magát arra, hogy anyagi áldozatok árán biztosítsa a gyárosokat, hogy fáradságuk kárba nem vessz, amennyiben tőkékjűk meghozza legalább a minimális kamatokat.

Ki is vehető rossz néven a gyárosoktól, ha új, ismeretlen viszonyokkal szemben megkövetelik a biztosítékot? Mi nekik Hekuba? Attól a peretől fogva, hogy nálunk tanyát ütöttek, üzletembereké váltak, akik munkájuk gyümölcsét óhajják élvezni. A kormányra hárul a feladat, elkövetni minden tőle telhető, megkönynyíteni minden módon, hogy ezek az idegen elemek, melyekre nekünk oly nagy szükségünk van mielőbb asszimilálódnak, hogy tehetségük, képességük összeforrva a miénkkel, fejlessze azt.

A pártoló-bizottság feladata azonban az lesz, hogy közönségünk szunnyadó idealizmusát felebréssze. Ez nélkülözhetetlen tényező a nemes akció kezdeményezésében.

„Si une idée doit vivre, elle se fait homme.” — Itt ennek az eszmének inkarnációját Hegedűs Sándornéban látjuk, akinek hívó szavára társaságunk felocsudott közönységből és komoly törekvéssel fog hozzá nemzeti önértékének emeléséhez.

Hogy azonban siker kornnázza a művet, szükséges, hogy nemzetünk színe-java álljon a mozgalom élére, serkentő példál szolgálva a nehezség tömegeknek, melyek nem egy könnyen lelkesülnek, nem egy hamar rázzák le magukról az indolencia bilincseit. Amíg ezt el nem érjük, míg nem hatja át egész lényünket a vágy, hazánk érdekében megtenni e szolgálatot, addig hiábavaló, kárba vészett minden fáradozás, minden lelkes törekvés egyesek részéről, mert ezt kieroszakolni, áldozatként követelni sem volna lehetséges. Mint önkéntes adományt szeretettel és lelkesedéssel kell lerakni a haza oltárára. Nem hallgatva az ész szavára, csak a szív hangját kell követni, mely azt mondja, hogy szemet hunyva támogatassuk hazai iparunkat, mely az elnézésre, sajnós, még olyannyira reászorul. Hiába iparkodunk szépíteni a dolgot. Mi tagadás, az ipar nálunk még nagyon szűk tere szorítkozik, sőt annak számos ágát még egyáltalában nem is üzzük. Eppen ez okból a legbuzgóbb pártolás mellett sem lehet egyelőre többet követelni mint hogy *ama szükségletek, melyeket kielégít már hazai iparunk is, fedezzenek hovi gyártmányokkal* és szakitunk azaz a neveléses tradícióval, mely szerint csak az szép és *chic*, ami külföldről jut hozzánk.

Oly műveszi kiviteiú butort készítenek iparosaink, a szőnyegszővésben, vas- és bronz-

iparban, porcellán, fayence- és üvegyártásban oly meglepő haladást észlelünk, hogy vétek volna e cikkeket máshol beszerezni, mint hazánkból. Cipészeinkre, fehérenemű készítőinkre is bátran bízhatnók magunkat, ha viszont ők is hajlandók volnának egy kissé leszállani áráik szűzítő magaslátáról.

De ha akadna olyan sovíniszta, aki azt követeli, hogy csak itt készült szöveteket használjunk és dolgoztassunk fel, annak azt a szomorú valóságot kell megmondanunk, hogy úgy szövészeti, mint selyemiparunk eddigelé vajmi silány, alig számbavehető eredményt ért el. És nem volna helyes eljárás, sőt egyenesen hibának minősíthető, ha közönségünket reábirnók arra, hogy mondjon le a selyem, bársony, csipke és minden olyféle fényűzési cikkről, melyet hazánkban előállítani eddigelé nem vagyunk képesek.

Eltekintve attól, hogy a divat és annak gyakori változása, a fényűzés és annak fejlődése szoros összefüggésben áll az ipar, a kereskedelem fellendülésével, véteknénk iparosaink ellen, kiknek éppen a fényűzés ad kenyeret, az a luxus, amely a gazdagok életét szebbé, kellemessé teszi, de sok szegény emberre nézve egyenesen feltétlen életszükség. Napról napra nyílik alkalmunk ezen nemzetgazdasági elv igazságáról meggyőződni saját otthonunkban.

Magyarországon, ahol nincs királyi udvartartás — mely a kereskedelemre és iparra oly fejlesztőleg hatna — a születés- és pénz arisztokrácia volna hivatalos pompát és fényt kifejezteni, nagyszabású fogadtatások, bálók, színházi és egyéb előadások rendezése által egyrészt az iparosokat keresményhez juttatni, másrészt az izlést művelni, finomítani, a műipart támogatni. És azt tapasztaljuk, hogy épp ezek az elemek feltűnő módon takarékoskodnak és előszeretettel fogadják a külföldi termékeket. Ennélfogva minálunk leginkább a középosztálynak jut a feladat, e köröket pótolva, támogatni, oltalmába venni az ipart és hozzájárulni annak felvirágzásához.

Egy céltudatosan, észszerűen működő propaganda első teendője tehát az volna, a társadalomba élénkebb életet önteni, annak vérkeringését gyorsabbá tenni, mivel ez a legalkalmasabb talaj az izlés fejlődésére, az ipar fellendülésére. A külföld mintájára alakítsunk mi is egyesületeket, melynek célja a műizlés, a műipar ápolása, támogatása, melyek ösztöndíjak, jutalmak kitűzése által buzdítják a törekvőket és előmozdítják a tehetőség megnyilvánulását.

Ha nem is ajánlhatjuk eüggé, hogy azt, ami már nálunk is kapható, csak itt szerezzük be, még ha az talán egy árnyalattal kevésbé jó volna is, mint a külföldi gyártmány, nem téveszthetjük szem elől, hogy minden erővel oda kell törekednünk, hogy *gyártmányaink minél inkább javíttassanak, leketőleg tökélyre juszanak*. Halálval tartozunk a kormánynak, amely a nagy közönységet tájékoztatni óhajtván iparunk jelenlegi állásáról, május havában egy kis kiállítást akar rendezni hovi iparunk termékeiből.

De gyárosaink is több erőlyel törekedhetnek a publikum tudomására hozni, hogy mit képesek már eddig is előállítani. Ne követeljenek nagyobb előzeteseket tőlünk, mint a mennyit ők maguk tanusítanak irányunkban és iparkodjanak, hogy készítményeik kitűnő minősége, jó izlés és mérsékelt árák által *ki is érdemeljék* azt a pártolást, melyre ma, a jó ügy érdekében, hazánk fejlődésének, jólétének emelésére törekszünk szívünk, lelkünk egész erejével.

Neumann Arminné.

BELFÖLD.

A betegsegélyző pénztárak államosítása. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter hivatalba lépésének első perostól fogva élénk érdeklődéssel kísérte a betegsegélyzők működését és a szerzett tapasztalatok alapján *a pénztárak államosításával* meg fogja valósítani elődje, néhai Baross Gábor egyik nagyfontosságú reformjának tervét. A betegsegélyző pénztárak ellen ugyanis évek óta állandó a panas az egy munkaadók, mint a munkások részéről; sem a kerületi betegsegélyző pénztárak, sem az általános munkabetegsegélyző pénztár nem felelnek meg céljuknak. Eltekintve a pénztáraknál gyakorta előforduló szabálytalanságokra, a munkások orvosi gyógykezelése és a munkások egészsége érdekében kívánatos intézkedések a legnagyobb fogytatékosságban szenvednek. E bajok csak úgy orvosolhatók, ha az állam a betegsegélyzők felett *hatékony felügyeleti gyakorlat*, sőt ha a pénztárak szükség esetén állami segélyezésben is részesülnek. Mint a *Fel. Ért.* teljesen megbízható forrásból jelenti, Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a betegsegélyzők államosítását feltétlenül szükségesnek tartja. Ez okból az országos ipartanács május havában megtartandó ülésének napirendére tűzött tárgysorozatának egyik legfontosabb pontja épp a betegsegélyzők államosítása lesz. A mi-

niszter azonkívül az érdekeltek körök és testületek véleményének meghallgatása végeti szaktanácskozmányt is fog egybebívni.

Székelj felszólaló-hitelbank. Székely György országgyűlési képviselőnek budget-beszéde nyomán, amely a parlament figyelmét a Székelyföld gazdasági állapotaira terelte, üdvös mozgalom indult meg Háromszékmegegyében. A hazafias akció nagyszabású feladatára vállalkozik s remélhető, hogy a közvélemény rokonszenve teljes mértékben melléje fog szegődni.

Sepsi-Szent-Györgyről írják lapunknak:

A *Háromszéki Gazdák Szövetkezete*, amelynek alapítóké most 170 000 K., tekintettel arra, hogy ekkora alappal eredményes működést, a szövetkezetekről szóló új törvény értelmében csupán egy község területére szorítva, nem tud kifejtetni, a mai napon tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy a szövetkezet megszűnik, de tapasztalva azt a nagy veszedelmet, amely a székelységet fenyegeti, azzal, hogy a szomszédos nemzetiségi pénzüzeteket drágán ugyan, de gyorsan adnak jelzalog-kölcsönöket a székelységeknek s így könnyen megeshetik, hogy a székelj birtokok lassanként idegen nemzetiségek kezére kerülnek: elhatározta a közgyűlés, hogy *Székelj Jelzalog-Hitelbankot* fog alapítani.

Az erre való előzetes intézkedések megtételére a szövetkezet elnöke, *Potsa József* főispán, kérte fel a közgyűlést s az igazgatóságot megbízta, hogy már április 12-ére kész tervvel dolgozzon ki. A szövetkezet fel fogja szélítani a hazafias mozgalomhoz való csatlakozásra a megye országgyűlési képviselőit, *Bekács Gusztávot*, *Weisz Bertholdot*, *Székelj Györgyöt*, *Benke Gyulát*. A létesítendő székelj jelzalog-hitelbank megalapításához nyilván hozzá fog járulni az *E. M. K. E.* is, amely eddigelé alig működött e téren, továbbá számít az a hazafias akció a községi, az egyházi tőkék és a megyei takarékpénztárak részvételére is. A közgyűlésen hangoztatták, hogy a kormány támogatását is ki fogják kérni, mert a nélkül ezen az exponált vidéken nem lehet nagy eredményt elérni.

KÜLFÖLD.

Krüger unokája.

Budapest, április 1.

A délafrikai háború történetének egyik leg-szebb fejezete lesz Mafeking hősie védelme. Volt idő, a mikor tisztere akkora ellenség ostromolta hatalmas földáncokkal védekezve, nehézzágykáló lövedőzve, amelyekkel a helyőrség győnköz tüzérsége nem bírhatott. A kis város védőinek száma alkalmasint az ostrom kezdetén sem volt több ezernél és ma nyilván leolvadt már a felére, amelyet még jobban elerőtlenített a sok szenvedés és nélkülözés, amely az öt hónap óta ostromolt helységben egyre szedi áldozatait. Csak a boer hadviselés módja folytán vált lehetségessé, hogy Mafeking, miként Kimberley és Ladysmith oly sokáig dacolhatott az ellenséggel. A harcstérről jött hírek szerint azonban most döntő fordulat előtt áll Mafeking sorsa. Lord Methuen nem tud előrenyomulni és *Fumer* kis csapatát Lobatsiból visszaveretett. Mafekingben ezalatt tétőpontját érte el a nélkülözés. Az éhínség pusztít a városban, különösen a gyermekek közt és a városból csapatostul menekülő négek a boerok által erőszakkal visszakergetve, tömegesen esnek az éhség áldozatává, oly irtoztatóan undorodnak a ló- és kutyahústól, amely most a mafekingi lakosság főtápláléka.

Másrésztől a boerok minden erejüket megfeszítik, hogy végre hatalmukba kerítsék a várost. Krüger, ugy látszik, nincs megelégedve az ostrom vezetésével, ismeri Mafeking gyengéit és tudja mérlegelni azt a morális hatást, amelyet a város bevétele a boerokra gyakorolna. Az utolsó távirati jelentések szerint unokáját, *Sarel Eloff* százasdot küldte ki a johannesburgi erőd válogató, iskolázott csapatával Mafeking elfoglalására. *Sarel Eloff* a rábízott feladatra sokkal rátermettebb, mint a többi boer vezér, akik inkább értenek a védelemhez, mint megerősített pozíciók ellen intézett támadáshoz. Nem hiába szolgált *Sarel Eloff* két esztendeig a johannesburgi erődben német tisztek alatt. A hadviselésről neki a boer tradíciókkal ellentétes fogalmak vannak és a rendelkezésre bocsátott csapatokban rendkívül kitűnő, német tisztek által betanított legénység van, amely fiatal vezéréért a tűzbe rohanna és habozás nélkül követi bárhová is. *Eloff* azonkívül rendkívül bátor és elszánt férfi, aki ég a vágytól, hogy az ellenséget megverje és semmiféle veszedelemtől vissza nem terjen. Ó volt az, aki Jameson elé lovagolt, amidőn Cecil Rhodes sorsdologi betörték hazájába. A midőn harminchat órai lovaglás után találkoztott *Jamesonnal*, megálljt kiáltott feléje és felszólította, hogy azonnal forduljon vissza és hagyja el Transvaal földjét. Az akkor huszonhároméves *Eloff* az előtt néhány héttel nősült és fiatal felesége nem is sejtette, hová megy a férje egész egyedül, amikor lóra

ült, hogy Jamesonnal találkozzék. Eloff akkor fogásba került, de onnan megszökött és hazatérőben fölkormányozta a boerokat, akik aztán Doornkopnál fölverték Jameson seregét. Nem sokára azután a johannesburgi rendőrhadnagygyá neveztek ki, de időn egy népgyűlésen tisztetelenül nyilatkozott az angol királynőről és e miatt ösztöztetve a brit alattvalókkal, a transvaali kormány kénytelen volt őt állásától fölmenteni. De ez a fölmentés csak formai volt. Miután beutazta Európát, hadnagyranggal a johannesburgi parancsnoksághoz osztották be Schiel százados mellé, akinek felügyelete alatt előkelő katonai képzettségre tett szert. Közvetlenül a háború kitörése előtt sokat tanult gróf Zeppelintől is, aki Elandslaagte mellett elesett. Így szerzett katonai érényei több a boeroknak is annyira imponáltak, hogy mikor az államtanács az alezredessé előléptetett Schiel elmozdítását követelte a johannesburgi erőd parancsnoki állásából, utódjául a fiatal Eloffot ajánlotta. De ez megbotránkoztatta a halátlanságon, rábirta nagygyatját, hogy az ajánlott személyváltozás ellen állást foglaljon.

Rámutatott arra, hogy mily rossz vért szülné az új honpolgárokra, ha őket, husz éves és oly szolgálókat után is, amelyek Schiel háboruban és békében Transvaalnak tett, idegennek tekintik és különben is nincs az egész köz-társaságban alkalmasabb ember a johannesburgi parancsnoki állásra, mint Schiel. De az „idegen” tisztnak mégis távozni kellett, a derék Eloff pedig fényes bucsulókat rendezett mestere tiszteletére. Ott felköszöntötte a német katonatisztek és kijelentette: „Ha háborura kerül a sor, nem marad e városban, Schiel zredeshez fog sietni, hogy vezetése alatt küzdjön hazája függetlenségéért.” Mikor azután Schiel egy német önkéntes csapatot alakított, Eloff a johannesburgi helyőrség egy részével megszökött a városból és Schiel rendelkezésére boesátotta szolgálatait, de Joubert parancsára fedezett alatt visszavitték Johannesburgba és így elkerülte azt a szomorú sorsot, amely a német csapatot Elandslaagtenél érte.

Most végre teljesül a vágya és összemérheti erejét a gyűlölt ellenséggel. El kell foglalnia Mafekinget és első lépése: Plumer visszaverése mutatja, hogy komolyan fogja föl megbízását.

London, április 1.

A Reuter-ügynökség a következő táviratokat kapta a harcokról:

Bloemfontein március 30. Egy Kimberleyből érkezett lovas tudósító azt jelenti, hogy a boer haderő annak a helynek a közelében áll, ahol Cronje paardebergi táborát volt. Cirkáló csapatok bejárák a szomszéd tanyákat és össze akarják fogdosni azokat a lovakat, melyeket az angolok rossz kondíciójuk miatt szabadjára eresztettek. Roberts tábornok táviratot küldött Krüger elnöknek, amelyben Joubert halála alkalmából részvételt fejezi ki és dicséri az elhunyt vezér lovagiaságát és bátorságát.

Fokváros, április 1. Egy hadiparancs eltörli a „szabadállami vasutak” jelzést és a helyett a „birodalmi katonai vasut” jelzést használatát rendeli el.

Kroonstad, március 30. Azt jelentik, hogy Smute tábornok tegnap Mafekopnál Brandfontein felé hareba keverte az angolokat és hat óra hosszat sakkban tartotta őket. A boerok nagyon vitélül harcoltak. A veszteséget még nem ismerik.

Moseru, március 30. Steyn elnök hír szerint Ladybrandba megy, hogy a boerokat új ellenállásra bátorítsa. Hasonló szellemű felhívások nagy számmal forognak közközezen a boerok között.

London, április 1.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából: Krüger elnök Joubert temetésén megemlégette, hogy Joubert utódja a transvaali hadsereg főparancsnokságában Botha Lajos tábornok lesz.

London, április 1.

Az estilapok azt jelentik Fokvárosból, hogy Roberts lord elfolyomulására az előkészületek annyira haladtak, hogy az előnyomulás jövő héten megkezdődhetik. Pretóriából jelentik, hogy Joubert utódját legközelebb a köztársaság alelnökévé választják meg. Warrentonból jelentik, hogy ott pénteken egész nap harcoltak.

Simonstown, április 1.

A boer foglyok elvitelét Szent Ilona szigetére a betegek egyre növekedő száma miatt elhalasztották. E héten 12 beteg halt meg. Holnapra még 200 fogoly boert várnak ide.

Fokváros, április 1.

A tifuszt és kanyarót, amelyben a szállító hajókon levő boer foglyok szenvednek, a paarde-

bergi sáncokon kapták meg. A boerok nem szenvednek a víz és az élelem miatt, amelyet a hajókon kapnak. Ugyanolyan vizet kapnak, mint az angol hajók legénysége. A tengernagy és a legfőbb katonai orvos megvizsgálták a szállító hajókat és elrendelték, hogy az elszállítható betegeket külön kórházba helyezték el a szárazföldön.

HIREK.

Budapest, április 1.

— **BUDAPESTI NAPLÓ**, Március 31-én új előző és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatnának a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Ybl Lajos lovag várkapitány Abbáziából, hol megtámadott egészségének helyreállítása végett három hetet töltött, hazatért a fővárosba.

— **József főherceg részvétele.** József főherceg báró Atzl Béla elhunyt alkalmából a következő táviratot küldte Fiuméből gróf Hugonay Béla főispánnak.

— Fogadjá méltóságod legőszintébb részvétem kifejezését unokaöccse elhunyt alkalmával, József főherceg.

— **Jóka Szegeden.** Szegedről táviratozzák, hogy a vidéki hírlapírók szövetségének esztendői közgyűlésén Jókai Mór felolvasást tart. Jókai feleségével megy Szegedre és ünnepélyesen fogadják. A színházban díszelőadásul Jókai Helviciáját adják.

— **Elnökválasztás a Nemzeti Kaszinóban.** A Nemzeti Kaszinó ma délelőtt 11 órakor gróf Szapáry István elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elnökválasztóvá ismét gróf Eszterházy Mihályt választották meg. Gróf Eszterházy Mihály kijelentette, hogy a Kaszinó tagjainak ismételtlen megnyilatkozott bizalma előtt meghajlik s az igazgatói tisztelet még ez évre elfogadja.

— **Bismarck Krügerrel.** A londoni Daily Mail Bismarck herceg érdekes nyilatkozatát közli, amelyet a vaskancellár állítólag Transvaal híres elnökéről tett. Amikor 1881-ben a délafrikai boerok egyik csapatát a másik után mérték az angolokra, Krüger ujjongva tudatta örömet Bismarckkal, mire ez a következőket mondotta:

— Krüger ur, térdre ereszkedve adhat hálát istennek, hogy abban az időben, amikor ez történt, Gladstone volt az angol kormány elnöke. Ha Disraeli állt volna a kabinet élén, bizonyosan felakasztatta volna őnt.

— **Harmadikéves szolgálati jubileum.** A budapesti közúti vaspálya társaság központi főfelügyelője, Irsai Ignác ma ünnepelte szolgálatának 30 éves jubileumát. Ez alkalomból a társaság tisztikara testületileg tisztelgett a jubiléusánál s annak nevében Gál Károly központi felügyelő melegbangu üdvözlőbeszédet ítézett Irsaihoz, visszajelentést vetve a társaság történetére, utalt annak óriási fejlődésére s átalakulására.

A társaság története, szölv, összefort a főváros hatalmas felvirágzásával s világvárosi jellegével. Az ünnepeltnek e nagy és ritka sikere elérésében rendkívüli érdemei voltak és a nehéz munkából, mint a kötelező teljesítés mintaképe, mindenkor kivette a maga részét, a tisztikárnak és személyzetnek pedig mindenha igaz barátja és pártfogója volt. Egyuttal a tisztikar barátsága jeléül remekművű emléktárgyat nyújtott át.

Irsai főfelügyelő meghatóttan köszönte meg kártársai megemlékezését s válaszában kifejtette, hogy működésében mindig szem előtt tartotta, hogy a társaságnak mily feladatai vannak a főváros életében s hosszú működése alatt sohasem jutott ellentétbe ez állásponttal. De e mellett mindenkor a hivatalnokok összetartására törekedett s arra, hogy minden jogos érdek kielégítését leljen, mert csak ilyen uton lehet elérni azt a célt, melyet a főváros közönsége és a társaságnak érdekei egyaránt megkívánnak. Ennek tulajdonítja azt, hogy hosszú működése ily elismerésre talált s meggyőződése az, hogy ugyanez a szellem tölti el az egész tisztikart. Ezzel az üdvözlőlet az ünnepelt lelkes éljenzésével véget ért.

— **Egy fővárosi polgár ünneplése.** A budapesti kávéipartársulat tagjai délfőn este díszlakomát rendeznek a társulat pénztárosa Harkai Mór tiszteletére, ki mint a váci-utcai „Korona” kávéház tulajdonosa, ma üli meg huszonöt éves kávé-jubileumát.

— **Kardpárba.** Sátoralja-Ujhelyről telegrafálja levelezőnk, hogy Bíró Pál, a Felsőmagyarországi Hírlap szerkesztője és Illésházy Endre mádi községi jegyző kardpárbaút viltak, amelyben mind a ketten jelentéktelenül megsebesültek. A párbaút oka az volt, hogy Bíró megtámadta lapjában Illésházyt, aki ellen fegyelmi vizsgálat van folyamatban.

— **A magyar ipar pártolása.** Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter erőlyes hangu leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, abból az alkalmából, hogy egy községileg segélyezett tűzoltóegyesület a gőzfecskendő külföldi gyártól akarta megrendelni, noha az ilyen szükségletet a magyarországi gyárak is ugyanolyan minőségben s hasonló feltételek mellett képesek szállítani.

Fölhívja a belügyminiszter a törvényhatóságokat a hazai gépipar megóvása és felvirágoztatása céljából, hogy akkor, amídön a városi-, községi- vagy hatósági segélyben részesült tűzoltó egyesületek ilyen beszerzéseket akarnak tenni, az egyes ajánlatokat tegye a törvényhatóság szakszerű birálat tárgyává. Ezt annyival is inkább megköveteli az belügyminiszter, mert a jelzett esetből kifolyólag az is tudomásra jutott, hogy egy külföldi cég a megrendelőt a gyártmányainak min sége felől céltudatosan, a megtevés-tésre alkalmas módon tájékoztatta.

— **Házasság.** Dr. Morelli Károly egyetemi magántanár, jeles tudósunk ma délelött esküdtől örök hűséget Hanusz Rózsa Ipolya urhölgynek a Deák-Ferenc-téri evangélikus templomban. Az esketési szertartást Horváth Sándor lelkész végezte, aki gyönyörű beszédet intézett az új házaspárhoz. A vőlegény tanúja Maár Zoltán földbírókos volt, a menyasszonyé Szalay Péter miniszteri tanácsos. Az új pár Olaszországba utazott.

— **Rajzkiváltás.** A Magyar Királyi Technológiai Iparmuzéumban a téli rajzianfolyamot végzett asztalos-, lakatos- bádogos- és kocsigyártó segédek rajzaiból rendezett kiállítást ma nyílt meg. A segédek 655 rajzot készítettek, melyek közül 99 nagyméretű műhelyrajz. A kiváló eredményvel végzett segédek jutalmazására Hegedűs Sándor kereskedelmiügyminiszter 22 darab arany jutalmat engedélyezett s ezekből egy-egy jutalomban a következők részesültek: Feldmann Károly, Németh János, Herkely István, Kovács Lajos, Szóts József, Fischer András, Oszter Ádám, Kanyó András, Kavalér Antal, Nany István, Csikész József asztalossegédek, továbbá Barna József, Bodó alajos, Daubner Lajos, Schiesti Rezső, Szabó László lakatossegédek, Wendler Lajos bádogossegédek, Bene Soma, Berecz Sándor, Lehning János, Hőgye Endre és Tohá István kocsigyártósegédek. A budapesti asztalos ipartestület alapítványának megfelelően az idén is 10 darab arany jutalmat ajánlott föl. E jutalmakból Szabó László és Tőke Gyula 3—3, Barta Samu és Nagy-Variás Rókus 2—2 arany jutalomban részesültek. Thék Endre asztalos az idén is 5 aranyat ajánlott föl. Ezek közül Hunka Lajos asztalossegéd 3, Brestyánszky János 2 darab aranyban részesült. A kiállítás három hétig marad nyitva s megtekinthető akkor, amely időben a múzeum is nyitva van.

— **Halálozás.** Dr. Gacsó Kálmán ügyvéd, városi képviselő, református egyháztanácsos, 46 korában Hajdu-Böszörményben elhunyt.

— **Gyilkosság-e vagy baleset.** A Tüzoltó-utca 32. szám alatt levő házban történt rejtélyes esetben a vizsgálattól dr. Papp Sándor vizsgálóbíró és Korody rendőrfogalmazó együttesen vezeték. Follák Henrik bádogosmester holtestét tegnap felboncolták a törvényszék orvosai, de a vizsgálat érdekében annak eredményéről ez idő szerint a bíróság értesítést nem ad ki. Különbözn Pollákot ma, vasárnap délután 3 órakor az új temető halottasházából eltemették.

— **Az államnyomda mulatsága.** A magyar királyi államnyomda alkalmazottjai husvét első napján a budai lövőde helyiségében (II. Nagy-Rókus-utca) kisegítő egyesületük nyugdíjalapja javára tanócal egybekötött jótékonycélú husvét mulatságot rendeznek. A mulatságon lesz ének, humoros monolog, világosposta, tombola, zene stb. A zenét a 3. számú bosnyák zenekar szolgáltatja. A huszonnyolc tagu rendező bizottság élén Doborszky Lajos, Kenderessy Gyula, Kis János áll.

— **Meggyilkolt ügyvéd.** Az orvostani intézetben ma boncolták fel dr. Horváth Istvan ügyvéd holtestét, akit tegnapelőtt Nyuló Mihály agyonlőtt. A bíróság részéről Benke Ferenc vizsgálóbíró jól jelen, a boncolást dr. Ajtai Sándor és dr. Minich Károly orvosszakértők végezték. A boncolás alkalmával kiderült, hogy az ügyvédet négy lövés érte, kettő fején, kettő karján. A golyók egyike a bal fültől hatolt be s a koponya hátsó részén repült ki a koponyából. A halál elvérzés okozta. Az ügyvéd holtestét ma átvittek a németvölgyi temető halottasházába s onnan holnap délután 3 órakor kisérük örök nyugalma helyére.

— **Kettős öngyilkosság.** Két leány akart vasárnap reggel közös akarattal megválni az élettől. Botos Anna az egyik, aki dunaföldvári születésű 21 éves, a 25 éves, magyarorszái születésű Pucsi Anna a másik. Szombaton este végig járták a külvárosi lebujsokát, és reggel mámorosan tértek be Botos Anna Fecske-utca 29. szám alatt levő lakására. A házmostornél meg egy liter vörös bort hoztak és a vörös borban lúgkővet oldottak föl és mind-egyikük fölhalott az oldatból egy pohárral. Félnyolc óra tájban a házbeliek kinos nyűszörgést hallottak a bukkott leány szobájából. Rosszat sejtve benyitottak. Botos Anna a rozoga pamlogon fekiüd eszméletlenül, barátinje pedig nagy kínok között félig alétan vonaglott a földön. A mentők csakhamar megjelentek és hozzáfogtak az élesztéshez. Botos Anna olyannyira összegegette belső részei, hogy nem sikerült a hejlyszinon magához téríteni, Pucsi Anna azonban nem sérült meg életveszélyesen. Mindkettőjüket bevitték a Rókus-kórházba, ahol most apólják őket.

(x) Linhart Vilmos festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fenyélpézszei hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Operaház.** *Signorini* Ferenc ma este az *Operaházban* a *Bajazzókban* folytatta vendégzereplését. A gyilkosan féltékeny komédiás szerepe, amelyet annak idején nálunk kreált, mindig a legjobb alakítása volt az éreces hangú tenoristának, aki ma este is nagy sikert aratott meleg, ragyogó tenorjával és mérsékletesebb játékkal. Az első rész befejező monológját meg kellett ismételnie. A dalmú után *Coppélia* került színre.

**** Negyven évig színésznő.** A magyar színészetnek egy derék nőtagja, T. Szakáll Rózsa, negyven évi sikeres működése után megvált a színpadtól. E hó 9-én, hétfőn lép utóljára a közönség elé a szegedi színházban, amelynek színészi pályája utolsó éveiben tagja volt. Pályatársai az alkalmából lelkes ovációkban készülnek részesíteni a kedvelt színésznőt, s a rendező bizottság élén *Kreacsányi Ignác*, a szegedi színház igazgatója áll. T. Szakáll Rózsa Szigeti Józsefnek *Rang és mód* című színművében fog elbúcsuzni.

**** Színműpályázat.** A szegedi színműpályázon Sas Ede nyerte el az első díjat, *Légyott* című művével.

**** Műgyetemi hallgatók hangversenye.** A *Műgyetemi zenekar*, mint már említettük, április 4-én este fél 8 órakor rendezi az idei önálló hangversenyt a fővárosi Vigadó kis termében *Kemény Artur* karmester vezénylete mellett. A hangverseny programján tulnyomóan vannak képviselve a klasszikusok, Mozart, Kreutzer, Beethoven, Schubert és Popper szerzeményei. A hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés.

**** Magyar énekesnő sikere a külföldön.** A *magdeburgi* lapok nagy melegséggel írnak arról a sikerről, amellyel egy fiatal énekesnő, *Rehorst Gizella* a múlt héten elénekelt *Cherubin* szerepét a *magdeburgi* operában. A kritika nagy jövőt jósol a fiatal énekesnőnek, aki családi neve alatt, *Rothauer Gizella*, kedves ismerőse a budapesti közönségnek. A fiatal művésznő különben testvérhuga *Rothauer Teréz*nek, a berlini udvari opera ünnepelt tagjának.

**** Miss Halton Berlinben.** *Miss Halton* legközelebb vendége lesz a berlini *Central-Theaternek*. A *Rhodope*-operett címszerepében fog fellépni, amelyet a bécsi *Carl-Theaterben* kreált.

**** Egy megrontott jubileum.** *Brenzay Géza*, a vidéki színezet egyik érdemes tagja, a napokban ille meg *Miskolc-on* művészpályájának negyvenkét éves fordulóját. A veterán művészt pályatársai egész szeretettel fogták körül és ünnepelték. A derék művész ünnepelésbe olyan diszsonancia vegyült bele, amelyet jóformán meg sem tudunk érteni. A *miskolci* színtársulat következő nyílt levele mondja el a mindenesetre különös dolgot:

Tekintetes Soltés Nagy Albert ur!

Tekintetes Intendáns ur!

1900. március hó 24-én este az I-ső és II-ik főútvonal között becsületben megöszült veterán pályatársunkat, a magyar színezet büszkeségét, *Brenzay Gézát* 42 évi működése után való nyugodalomba vonulása alkalmából *Hidvéghy Ernő*, a kassai színtársulat küldötte a színpadon pár meleg szóval üdvözölte s átadta neki a kassai társulat babérkoszoruját, kísérve a mi ovációnk-tól is.

Őn, tek. színygi bizottsági elnök ur, ezt megtudva, a következő, méltán megérdemelt leckeztetésben részesített bennünket, a színpadra rotva: — Ez disznóság! Menjenek dikoiózni másfelé, de ne mondásznak itt!

Más városok színygi bizottságának bugris elnökei, kik nem képesek állásukat olyan méltóság viselni, mint Ön, annyira meg szoktak feledkezni magukról és állásuk méltóságáról, hogy hasonló alkalmakkor minden felszólítás és felkérés nélkül köteleességüknek tartják kezükbe venni az ünnepelés rendezését és vezetését s így meg maguk is beállnak az üdvözölők közé! Hála Isten, ön nem feledkezett meg sem magáról, sem méltóságáról! Milyen színyben is lett volna a miskolci színygi bizottságra, ha Ön, mint ennek elnöke, még kezét is szorított volna egy szegény 42 éves vidéki színésszel, aki *Miskolc városában* 42 év alatt 14—15 téli szezonon keresztül működött mint elsőrendű tag!

Ezen nemes és fenékült viselkedéséért mélyeség alázattal azt kívánjuk Önnek, hogy majd 42 évi nyilvános működése után Ön felett is akadjen egy valaki, aki hasonló módon ismeri el és hálaíja meg az Ön bókros érdemeit!

Miskolc, 1900. március 25.

Mély tisztelettel (Aláírva a társulat összes tagjai által.)

**** Millőcker zenel hagyatéka.** Régebben már volt szó róla, hogy *Millőcker* hagyatékában több új operettet talált egy berlini zeneműkiadó, de ezekről utóbb kiderült, hogy régebbi időben már mind színre kerültek. Egy bécsi újság most azt az érdekes hírt közli, hogy az elhunyt híres zeneszerző hagyatéká-

ban csakugyan találtak egészen új, eddig még ismeretlen szerzeményeket. Ezek közt legérdekesebb egy több felvonásos opera, amelynek első felvonása teljesen készen van. Ezenkívül egész sereg zeneszáma akadtak, amelyeket egy operettbe akartak összerakni, a mire azonban *Millőcker* özvegye nem hajlandó ráállani.

**** Hangverseny.** A *Mária Dorottya* Egyesület kebelében alakult Tanítónők Otthona szombaton este hangversenyyel egybekötött házi összejövetelt rendezett, melynek előkelő vendégközönsége közt ott volt gróf *Csáky Albiné* is. A hangversenyen közreműködtek: *Márkus Aranka* és *Tornai Gyuláné*, *Tordai Grail Erzsé* és *Horváth Attila* zongoraművész. Azonkívül *Pekár Gyula* pompás felolvasást tartott *Rokkókó* időkrol cimen. Különösen zajos tetszést aratott *Tornai Gyuláné* érzésteljes éneklődésé. A szépen sikerült hangversenyt kedvelés tancumultság követte.

**** Házi hangverseny a Telefon Hírmondóban.** E héten ismét négy hangversenyt rendez a *Telefon Hírmondó* előfizetők szórakoztatására. E négy hangverseny közül három estére esik, míg a negyedik a csütörtöki gyermekhangverseny. A ma, hétfő esti hangverseny keretében következő művészek vesznek részt *Maró Zsuzsanna*, a Magyar Színház művésznőjén kívül: *Gross Adé*, *Decler Johanna*, *Kálmán Margit*, *Kornay Margit* és *Leopold Franciska* urnők, *Balogh János*, *Takács Kálmán* és *Toronyi Gyula* urak. — A hangversenyt után a rendező esti felolvasás következik, majd 10 óráról 11-ig *katonai és cigányzene* lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül.

MŰVESZET.

□ A tavaszi tárlat. A képzőművészeti társulat kiállítására, mely április 10-ikén nyílik meg a városligeti Múcsarnokban, összesen 139 művész 391 művet jelentett be, amelyek közül eddig 200 már beérkezett. Ezekhez járul még *Fälly Celesztin* különkiállítása, mely egytámas körülből 250 számot foglal magában. A tárlat másik érdekessége a magyar születésű *Klein Miksa* szobrászművész külön csoportja lesz, melyet maga a mester rendezett el a Múcsarnok szobrásztermében. A kiállítás ünnepélyes megnyitása április 9-ikére van kitűzve és április 10-étől június 10-ikéig lesz látható a szokásos egy korona belépő díj mellett.

□ A magyar iparművészeti társulat ma tartotta az Országos Iparművészeti Múzeum első emeleti nagytermében XV. évi rendezés közgyűlését, amelyen a beteg *Ráth György* elnök helyett *Szalay Imre* muzeumi igazgató elnökölt.

Bucszón századunkkal, szólt *Szalay* megnyitó beszédében, az iparművészeti társulat működésének 15. évébe lépett s büszkén mondhatjuk, hogy a gyarapodás jegye alatt. Készségtelen jele ez a helyes iránynak, amelyet társulatunk tevékenységében követ: ez egyébként nagynevű alapítójának eme leírásában rejlik: fejleszük hazai művészi iparunkat nemzeti irányban! Minden kornak megvolt a maga jellemző stílye, csak a XIX. század tért eddig vissza az elmúlt stílyeire, amíg végre legutolsó éveiben a realizmus egy stílyt alkotott meg, amely századvégünk egész lényének megfelel, amelyet mindenkori a XIX. század jellegzetes stílyjének fognak nevezni s amelyet helyesen vagy hibásan — nem kívánom kutatni — ma még szecesszionistáknak hívnak. Tavol álljon tőlem a szecessziót minden kinövésével magasztalni, de épp oly távol álljon tőlem az feltétlenül elítélni. Van ennek a stílynek egy, a természet igaz szépsége felé hajló iránya, amely épp úgy mint a japán művészet bájos is, fejlődésre képes is, ez az irány a természet bizarrságának csak alárendelt díszítő szerepet ad s e mellett a gyakorlati élet követelményeit szem elől nem téveszti; éppen ezért, de mert a kor általános jellegének is megfelelt, gyorsan találta meg útját az emberek szívéhez, röviden divatossá vált. Társulatunk pedig feladatához képest ezen idegen jövevényt meghonosította s azt a magyaros díszítési jelleggel kapcsolatba hozta, iparművészeti termékeinket a külfölddel is megismerteti s a nagy közönség, amely közoktatásügyi kormányunk művészeti politikája által művészetében határozatosan fejlődik, az iparművészeti társulat körül örömdetesen gyarapodó arányban csoportosul. Ime rövid jellemzése az elmúlt év kedvező eredményének, amelyet a társulat örömmel üdvözöl.

Szalay azután megemlékezett a társulat volt elnökének, báró *Liptay Belának*, *Giergl* Ernőnek, *Zsolnay Vilmosnak* és báró *Atzél Béla* alapító tagnak elhunytáról.

Györgyi Kálmán vezértitkár terjesztette ezután a közgyűlés elé a választmány jelentését a múlt 1899. évi társulati működésről. A jelentés szerint a társulat életének harmadik luzstruma alatt a hazai iparművészet folytonosan, mondhatni rohamosan emelkedő fejlődést mutat. Megemlíti továbbá, hogy a párisi nemzetközi kiállítás magyar osztályában az iparművészet csoportjának rendezésénél a társulat közreműködött s oda törekedett, hogy oly kollekció kerüljön ki, amelyen művészi és technikai kvalitások mellett a teljes eredetiségnek legfontosabb előfeltétele, a nemzeti jelleg is keilően érvényesüljön.

A társulat elnöke által szerkesztett *Iparművészeti könyve* című nagyszabású díszmű a legközelebb már megjelenik. A mű 90 ívből áll s három kötetbe van tervezve. A tagok kedvezményesen árban fogják megkapni. A tagok száma a lefolyt évben 132 taggal való gyarapodást mutat. Ez idő szerint van a társulatnak 200 alapító és 883 rendes tagja. Az összes létszám tehát 1083 tag. A társulat vagyona 34.334 ft. A pénztári számadatok előzadása és a falmentvé-

nyek megadása után az 1900. évi számadának megvizsgálására *Benke Gyula* országgyűlési képviselő és *Hoffmann Alfréd*et választották meg. Végül a választmány kilépő tagjai helyébe megválasztották *Beck Dénest*, dr. *Czobor Bélát*, dr. *Forster Gyulát*, *Gerlóczy Károlyt*, *Horti Pált*, *Morelli Gusztávot*, *Kammerer Ernőt*, *Pap Henriket*, *Radics Jenőt* és *Zsolnay Miklóst*.

□ Milyen lesz a párisi szalon? Levelezőnk erről a következőket írja Párisból: „A világkiállítás műtárlata egyazon épületben lesz a — lókiállítással. Az óriási palota közepén van a lovak számára rendelt hely, s ezt veszi körül a harminckettő terem, amely a képek befogadására van szánva. Két kertben lesznek a szobrok, mindenik kert hatvan méter hosszú és husz méter széles. A festők nem panaszkodhatnak helyszüke miatt: egy kilométer, nyolc hektométer és hat dekaméter hely várja, hogy képekkel fődjék be. A szalon berendezésére a művészek egyesülete 660.000 frankot költött. Miután bizonyosra vehető, hogy tömérdek ember fog elzárandokolni a francia művészetnek ebbe a nagy templomába, három új omnibuszvonal közvetíti a közlekedést a város távol-eső részeivel.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ A népfajok sorsa és más kérdések. *Irta Bodnár Zsigmond.* Tizennyolc cikkben mutatja be *Bodnár* az ő felfedezését, az erkölcsi törvényt s rögtön alkalmazza is a legkülönbözőbb kérdésekre. Teszi ezt nagy apparattal, majdnem hírlepirői leleményességgel és bátran, merészen. Egyetlen lencsével gyűjti össze kulturális életünknek összes jelenségeit, egy szinben látjuk azokat, a legvégső holmit: Nietzsche-t, a szecessziót, a hágai békekonferenciát, Kölcseyt az agrarizmust, Petőfi költészetét, a modern feminizmust, a népfajok sorsát, a zenét és idegességet. Mindez csupa példa neki egyazon erkölcsi törvény magyarázására. Ennek az erkölcsi törvénynek veleje pedig ez: az emberiség olykor egységben látja a szép, jó, igaz eszméjét, majd ismét ennek az egységnek alkotórészei nyomulnak előtérbe. Az előbbi az idealizmus kora, az utóbbi a realizmusé. Grafikai-
lag egy hullámvonalal lehetne ábrázolni az emberiség haladását, a hullámhegy az idealizmus, a hullámvölgy a realizmus. *Bodnár* terminológiájában az idealizmus és realizmus mást jelent, mint amit alatta közönségszerény érteni szokás. *Bodnár* szerint az idealizmus korában az emberek az egység, az egész szempontjából látják az erkölcsi intézményeket, a mindenségben az istent, az egyházban a főpapot, a hazában a királyt, a családban az atyát, a férjet övezik tisztelettel és hódolattal. Mikor aztán ez az idealizmus elérte delelő pontját, mindjárt elkezdődik a szép, igaz, jó eszméje egységének lazulása, s az emberek az alkotó részek jogairól kezdenek lelkesedni, tehát az egyházban a hívek, az államban a jobbágyok, a családban a nő érdekeiért, nagyobb szabadságért, önállóságért. Az idealizmus kora koncentrált erkölcsi tevékenységgel jár, nem érzi, tekintélyimádó, hideg, a realizmus bomlott, érzi, ideges, színes, meleg, lírai. Erre temérdek pozitívumot hoz fel a szerző, csak azt nem tudja meggyőzően világossá tenni előttünk, hogy tulajdonképpen mi értődjék e szók alatt: szép, igaz, jó. A többiek folyamán azonban lebillenselően érkecs a könyve. Egy pár nagyony világos tanulság bukkan elő a mű minden fejezetéből, például az, hogy csak oly emberek válhatnak népszerűekké, akik éppen eltalálják az urakodó irányt. Legnagyobb súlyu tanulmánya a népfajok sorsáról szól. Vannak népfajok, amelyek ideális hajlandóságúak; vannak, amelyek születlett realisták. Az emberiség haladása egyre nagyobb hullámokban halad a realizmus felé s így azok a népfajok a jövő, amelyek ilyen hajlandóságúak. A realista, bomlott, érzi és individualista fajok, mint a milyen a cigány, a zsidó és talán a magyar is, nehéz sorsnak tekint eléje, holott megnyílik a jövő a németnek és szlávnak. Példát hoz fel arra, hogy a realizmus korában mennyire megfelel az emberek közléseinek a cigányzene, mennyire elhatalmasodik a merkantilizmus, mennyire érzel és természetességre törekvő a művészet, mitől gunyolják ki a színpadon és régenben a férjet, mennyire emancipálni akarják a nőt, mint küzdenek az egyén szabadságáért. A világ az imént élt át egy ilyen realiztikus korszakot, de az idealizmus má kezd fellépni mindenfelé. Vele jő a katolicizmus terjedése és ereje, a művészetben a szecesszió, amely elhagyja az érzi formákat, a gazdaságban egyre jobban kezd hódítani az agrarizmus, az asszony inkább az anyaszeretöt fogja játszani, kevésbé önző és akaratossá lesz, sőt kevésbé kacór, a liberalizmus alkotonyodik, szenved a protestantizmus, a családi érzés megövekszik, nincs kiállítás forradalmakra, de még kevésbé békére, mert az idealizmus korában a tekintélyek, nagy had-

vezérek és királyok akarata vezet, aminek jele a nagy Napoleon-kultusz, Nietzsche filozofájának népszerűsége, az erkölcsi tekintélye megnövekszik, hajszá indul meg a léhaság, frivolság, érzékiség ellen. Mindez nem valami új vívmány, mert az emberiség érzése ilyen volt 415-ben, 180-ban, Krisztus előtt, azután kőrülből 150, 550, 975, 1480, 1680, 1815 körül. Ezek azok a hullámhegyek, amelyek az emberiség haladását az idealizmus jegyében emelték.

Ezekből a törvényekből állapítja meg Bodnár a legkülönbözőbb történeti, gazdasági, irodalmi, művészeti, erkölcsi jelenségek kritériumát, mindvégig rendkívül érdekesen és vonzón. Nagy mozaik ez a könyv, amely egy gondolatot magyaráz temérdek színes részlettel. És talán ezért nem teljesen meggyőző. Ha a szerző ezt az elméletet ki próbálná egy nagy egyetemes történeten, akkor látnók csak egészen, hogy elmélete mennyire válik be. Így azonban csak éppen élvezetes olvasmányt szerzett nekünk s temérdek gondolatot keltezt bennünk.

Ókori Lexikon. Éppen huszonöt esztendeje, hogy a budapesti filológiai társaság kértében felmerült egy ókori lexikon kiadásának eszméje. Erre a vállalatra szükség volt, mert eddig csak egy-két külföldi munkát használtak a magyar közönség, amely a klasszikus mult iránt érdeklődött. A terv immár tette lett: a Franklin-Társulat vállalkozott a nagy, három kötetre terjedő mű kiadására, amelyet a vallás-és közoktatásügyi miniszter és a Magyar Tudományos Akadémia is támogat. Szerkesztőtől dr. Pec Vilmost nyerték meg, aki negyvenegy kiváló magyar szakferfi-val dolgozik a hatalmas munkán. A terv nagyszabású, 120-140 iv szöveg, csaknem ezer képpel. Hogy a közönség könnyebben szerezhesse meg ezt a művet, füzetekben küldik szét, amelyek a nyári szünet idejére minden hónap közepén jelennek meg. A munka ábecéjé rendbe sorozza nagy anyagát, minden cikkekét kiváló szakemberek írják, akik már eddig is megmutatták tudásukat. Ami ezt a művet a már megjelent külföldi hasonló művektől megkülönbözteti, főképp az, hogy a magyar ókori lexikon magában rejti a legújabb kutatások eredményeit is és hogy ez a munka lépten-nyomon kimutatja az antik világ hatását a magyar szellemre. Az első füzet (ára egy korona) már megjelent s terjed az *abacus* szótól az *ager publicus* szóig. Számos jól megválogatott kép díszíti, a kiállítás pedig dicséretre válik a Franklin-Társulatnak.

Ó-Pályadíjkiállítás. Az *Israelita Magyar Irodalmi Társulat* a következő pályakérdést írta ki: *Kiváncsok a zsidó irodalom története a görög korszak kezdetétől a jelenkorig.*

A mű tudományos alapon, népszerű és a nagy közönség tájékozását szolgáló módon írható meg. A munka beható tervrajza, körülbelül öt nyomtatott ivre terjedő és két különböző korszakra vonatkozó kidolgozott részlet kíséretében 1901. május 31-ikén adandó be. A pályadíj a tervrajz és mutatvány alapján ítéltetik oda s a munka teljes elkészítésének határideje a szerzővel egyértelműleg fog megállapítani. Az egész mű terjedelme, a társulat kiadványainak nyomtatása legfőbb harminc iv lehet. *Pályadíj: kétezer korona*, amely csupán a kéz munkánkat adatik ki. A jutalom csak önálló becsü műnek ítéltető oda. A nyertes mű tulajdonjoga a társulat, amelyet azt figyelemmel sorában fogja közreadni. A jelölés levéllel ellátott idegen kézzel írott munka a társulat elnökéhez (Adrássy-ut 9. sz.) küldendő.

Az új Ó-Szövetség. Összehasonlító bibliai tanulmány. *Irtá: Venetianer Sándor* ev. ref. lelkész Új-Sóvén. Mult héten került ki sajtó alól ez a száztíz lapra terjedő vaskos füzet, mely meggyőző érvekkel bírálja a magyar protestáns tudósok által ezeltől két évvel kiadott Ó-Szövetség fordítását. Régóta érzik már a magyar művelt közönség egy jó és magyaros bibliafordítás hiányát: a közökzen forgó *Káldi* és *Károli-féle* fordítások nem elégítik ki az igényeket. Örmel üdvözölte tehát a bibliai forgató közönség a magyar protestáns theologusok azon dicséretes elhatározását, hogy újabb lefordítják a bibliát. Tíz évvel ezeltől indult meg a fáradságos munka, melynek gyümölcsét az 1898. évben megjelent Ó-Szövetség képezte. Címlepiára kitétték a fordítók, hogy: „az eredeti szöveggel egybevetett és átdolgozott kiadás”. Fájdalom, Venetianer most megjelent alapos tanulmánya arról győzi meg a tudósokat s a nagy közönséget, hogy oly felületes s csaknem bünös könnyelműséggel végezt munkát, mint az Ó-Szövetség magyar protestáns kiadása, még nem jelent meg a bibliai irodalomban. A fordítók sehol sem követték az eredeti szöveget, hanem vagy Károli magyarították, vagy a német fordítást ültették át. Az egész kiadás hemzseg a hibás kitételektől s meg nem felelő fordításoktól; egyes szavak s mondatrészek oly számos esetben maradtak ki, hogy az nyomdahiának már nem mondható be; sőt megtoldott Bibliát is adtak a közönségnek, amennyiben a revizor sok helyen a kézirat margójára írta, hogy az illető versszak miként lehetne még másként is fordítani s e

szegélyjegyzetek szintén belekerültek a szövegbe. Jó és modern magyarsággal adták ki hát a Bibliát, de nem adtak Bibliát. Venetianer tanulmánya, mely csak a vaskosabb hibákat sorolja fel, hálára fogja kötelezni a Biblia megismerésére vágyó közönséget, mert most már remélhető, hogy a protestánsok csakugyan hosszú fognak látni a Biblia jó fordításának kiadásához. A könyv ára két korona s megjelent Engel Lajosnál Szegeden.

Előnkai füzetek. A dr. Donát Gyula kitűnő szerkesztése alatt álló *Klínikai füzetek* márciusi száma megjelent. A füzetet dr. Torday Ferencnek, a *Stefánia* gyermekkorház segédorvosának jeles cikke tölti be, melyben szavatott tollal tárgyalja főként gyakorlati sebész szempontból: a gyakoribb fejlődési rendellenességeket.

Magyar Minerva. A magyarországi múzeumok és könyvtárak címkönyve. I. évfolyam. Gróf Széchenyi Ferenc arcképével. A *Magyar Minerva* megismerteti az összes magyarországi múzeumokat és könyvtárakat. A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőség által megbízott szerkesztők: dr. Schönherr Gyula és dr. Esztégar László oly lelkiismeretes-séggel végezték munkájukat, hogy még a gyűjteményekre vonatkozó irodalmat (katalógusok, ismertetések stb.) is behatóan és pontosan ismerteti. A nagyfotóságú vállalat kiadja az Athenaeum, az első évfolyam ára köte 8 korona.

Gazdasági Tanácsadó a gazdálkodás különböző ágairól. *Irtá Rodiczky Jenő*. Második bővített kiadás. Budapest, Athenaeum. Ára 3 korona. Dr. Rodiczky Jenő bőséges tapasztalatok gazdag készletével hosszú idő óta dolgozik gazdasági irodalmunk terén. Használhat forgatgatja dr. Rodiczky könyvét mindenki, akit modern gazdát foglalkoztató kérdések érdekelnek.

A semmisségi panasz. Előadta Edvi Illés Károly és Vargha Ferenc. Franklin-Társulat kiadása. Ára 40 fillér.

Simplificissimus. Ötödik évfolyamába lép a kitűnő, ötletes *Simplificissimus*. Az élelap finomabb kiadásában negyedévre 2 márká 25 fillér, közönséges kiadásban 1 márká 25 fillér. Kiadja Albert Langen, Münchenben. Az e heti száma a lex Heinzel gnyolja irásban és képbén.

SPORT.

Start!

— A Rákosi gátverseny napja. —

Budapest, április 1.

Liverpoolban nem borongósabb az idő a legeszebb steeplechase napon, mint ma délután volt Alagon, ahol először kondult meg a startharang az idén a téli pihenő után. Azért mégis három hosszú különvonat vitte ki a sportsmaneket a nyugati pályaudvarból: a téli kabátok alatt ezernyi reménytelen szív, s a hónap elseje lévén, sok ezernyi gázi köszöntötte a rákosi díj napját.

Ehhez képest, dacára a zivatáros esőnek, olyan animóval álltak körül a téli álmukból felébredt turfemberek a bookmakert s a totalizátort, akár csak a szezon derekán, s különösen a rákosi díj keltett ilyen érdeklődést, amilyenhez fogható a nagy pályakon is csak régi, klasszikus versenyek keltenek. *Sylvesternek* a hívei a startosöngyettől szaváig ijesz-tően szaporodtak, kivüle csak *Eregy* és *Junius* örvent némi pártolásnak, a többi mind outsider volt a derek *Famosával* együtt, melynek pedig dicső napjai is voltak egykoron.

A Geiszt-istállót *Remény* és *Matura* látszólag gyöngén képviselte s így a régi hagyományokhoz hűtlenül, *Csompóra*, a magyar jockey, mint outsider tegnap, az, hogy egy ló outsider, még nem ok arra, hogy rosszul is fusson: bolond tip *Matura* csakugyan s kis híjján megnyerte a versenyt; a távoszlop előtt nyerőnek látszott s a cónál is csak *Eregy* és a fürge *Pejacevics-ló Ujjalu* volt képes elhagyni, míg *Sylvester* és *Junius* messze mögötte érkeztek be. A kik helyre *Maturát* fogadták, nem is bánták meg, valamint azoknak sem volt rossz napjuk, akik a győztes *Eregyre* esküdtek.

Más szenczióik nem igen volt ma Alagon. Történt egynehány bemutatkozás: *Diva*, *Hawking*, *Lauderdale*, *Fée*, a pesti pályáról *Alagra* degradált crackeknek az első szereplése, s ma mutatkozott be egy *Áj! Áj!* nevű három éves is Liphay Bélának, mely ugy is, mint versenyló s a nevével fogva is elég kinos reszenzúst kellett. Annrya elmaradt mindjárt a start után, hogy akik rá fogadtak, az egész verseny alatt kétségbeesve kiabálták a nevét.

Egyik nem megvetendő érdekessége a napnak, hogy gróf *Pejacevics*, a kiváló uri trainer és sportsman három lovával nyert ma versenyt, *Fével*, *Lauderdale*val és *Corvinnussal*, *Ujjalu* pedig második lett a nagy díjban. Geiszt Gáspár pedig egyetlen versenyt sem sem nyert. Neki, úgy látszik, *Kreuzbruck* százados nagyon hiányozni fog, ámbár ma egy báró *Eltz*, mint *Csompóra* kitétek magukért a Geiszt lovak érdekében. A mai nap eredményeit itt adjuk:

I. Megnyitó verseny. Díj 1500 korona. Távolság 1200 méter. Gróf *Pejacevich Lauderdale*je (lov. Brook) első, Geist G. Bájosa (b. Eltz), Rohonczy G. Arjádneje (Krause) harmadik. Azután: Szemle, Pentésile, Arod, Lelkem, Erna, Wild Eelin, My Lady, Romulus. — Itélet: Könnyen 1 1/4 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I. 50: 84. II. 50: 114. III. 50: 416.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf *Pejacevich A. Corvina*s (Brook) első, Geist G. Julisa (báró Eltz) második, Rohonczy G. Adj Istene (Krause) harmadik, azután *Hawkwing*, *Aj! Aj! Aj!* — Itélet: Küzdelem után fejhosszal nyerve, fétshosszal harmadik. Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I. 50: 62 és II. 50: 65. A győztest megvette Woltmann német sportsmann 1550 koronáért.

III. Rákosi-díj. Gátverseny-han-icap. Díj 10,000 korona. Távolság 2800 méter. Gróf *Schönborn Eregye* (Hesp) első, gróf *Pejacevich A. Ujjalu* (Marton) második, Geiszt G. Maturaja (Csompóra) harmadik. Azután *Junius*, *Formosa*, *Sylvester*, *Ladra*, *Remény*, és *Bugris*. — Itélet: Biztosan 1 1/4 hosszal nyerve, fél hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 35. Helyrefogadások: I. 50: 87. II. 50: 133. III. 50: 171.

IV. Vesséti díj. Gátverseny. Díj 1500 korona. Távolság 2400 méter. Első gr. *Pejacevich A. Féeje* (Horthy J.) első, gr. *Thurn E. Helf Gottja* (b. Elz) második, Rohonczy G. Arkadiája (Krause) harmadik, azután *Bokros*. Itélet: Igen könnyen 5 hosszal első, 2 hosszal harmadik. *Bokros* levette lovasát. Totalizátor: 10: 46. Helyrefogadások: I. 50: 83. II. 50: 62.

V. Anatóle akadályverseny. Díj 3000 korona. Távolság 3200 méter. Haas Gy. hadnagy *Valaktej* (Morton) első, Geist G. Veszélyje (Csompóra) második, gróf *Orssich P. Troubadourja* (Magyar) harmadik: Azután *Senator II.*, *Pacsirta*, *Klári*, *Tartuffe*. — Itélet: küzdelem után nyakhosszal első, 6 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 31. Helyrefogadások: I. 50: 74. II. 50: 74. III. 50: 234.

VI. Háromévs nyeretlenség versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf *Orssich P. Marsja* (Gróf Orssich) első, gróf *Degenfeld I. Divaja* (Horthy J.) másod. *Lits Gyula Delibábja* (Brook) harmadik. Azután: *Pásztorfi*, *Fex*, *Redaktor*, *Gypl*. Itélet: Küzdelem után fejhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 60. II. 50: 66. III. 50: 71.

***. Football mérkőzés.** A budapesti torna-klub ma délután 4 órakor tartotta XV. nemzetközi football mérkőzését az I. Vienna Football-Klub első csapatával a csömöri-úti versenypályán. Az idő nem nagyon kedvezett, de azért a jelen volt előkelő közönség szép mérkőzésnek volt tanuja. A versenyrőfi tisztségét Speidl Zoltán viselte. A B. T. C. részéről *Stobbe*, *Szuczion*, *Mannó*, *Sajó*, *Ordódy*, *Klebsberg*, *Ray*, *Harsády*, *Yoland*, *Minder*, *Pöstyeni* küzdöttek az I. Vienna Football-Club részéről *Mollisch*, *Paul*, *Nicholson*, *Gilly*, *Marek*, *Erwin*, *Soldat*, *Albert*, *Bloody*, *Eipel*, *Eckstein* álltak ki. A magyarok részéről kitűntek *Ordódy* (fedezet), *Manno* (hátvéd) és *Yoland* (csatár). A bécsiek részéről *Albert*, *Soldat* (csatár) és *Nicholson* (hátvéd) a csapat kapitánya. Eredmény az első half-timeben 3:0, a bécsiek javára, a másodikban 0:0.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Nőképző Egyesület) április hó 25-én este, az Uránia-színházban játékonnyelő műkedvelői előadást rendez, árva gyermekek kiképzetése javára. Jegyek már április 4-től kaphatók, az egyesület elnökségi irodájában (Zsídifa-utca 40. I. em.) délelőtt 10 és 1 óra között. A jegyek árai: földszinti páholy 30 korona, I. emeleti páholy 24, nagy páholyok 32, földszinti ülőhelyek 10, 6, 4 és 3 korona, első emeletiek 3 és 2 korona.

TÁVIRATOK.

Triest, április 1. A második választókerület ma a haladópart 11 jelöltjét és dr. Dompiéri eddigi polgármestert választotta be a városi tanácsba.

Konstantinápoly, április 1. Az orosz nagykövetség mára jegyzéket vár a portától, amely hivatalosan tsméli azt a nyilatkozatot, amelyet eddig csak a Yldiz-palota tett a kisázsiai vasutépítési előjogokra néve.

Cherbourg, április 1. Egy torpedónaszád próbatutja közben az egyik kazáncső szétrobbant. Öt ember súlyosan megsérült. A sebesültek egyike kinjában a tengerbe ugrott és belefullt. Kettő a kórházban haltak meg.

Konstantinápoly, április 1. Azoknak a leveleknek, amelyekben az örmények a patriarkát ismételtén halállal fenyegették, itt nem tulajdonítanak nagy jelentőséget. Forradalmi bizottság létezését kétségbe vonják és azt hiszik, hogy a fenyegető levelek merő misztifikációra vezetőendők vissza.

Triest, április 1. Báró *Reinelt* Károly az osztrák urakházának tagja, a triestzi kereskedelmi és iparkamara elnöke ma meghalt.

Konstantinápoly, március 31. Szerb forrásból eredő jelentések a helyzetet Vuositonban (Mitrovica és Vranje között) állandóan meglehetősen anarchiz-

likus jellegűnek tüntetik fel. Issza Bey Feisszulovics az ismert előkelő polgár egészen uralkodónak tartja magát. A kajmakámnak és a kádinak alig van már tekintélye és az általános bizonytalanság és nyugtalanság odáig fejlődött, hogy a lelkesesség már nem mer hivatásának megfelelni.

A német császár kegye.

Berlin, április 1. A Wolff-ügynökségnek jelentik Pétervárról: *Radolin* herceg német nagykövet ma születésnapja alkalmából értékes ajándékok és rendkívül kegyes hangu üdvözlő táviratot kapott Vilmos császártól. A császár ez alkalommal a nagykövetnek hű szolgálatai jutalmául a hohenzollerni házi rend nagy komturkeresztjét adományozta és annak a reményének adott kifejezést, hogy a herceg ezt a kitüntetését még soká fogja viselni.

Egy hittérítő meggyilkolása miatt.

Peking, április 1. (Reuter.) *Brook* angol hittérítő meggyilkolásának megtorlásán a gyilkos kínaiak közül kettőt lefejeztek, egyet életfogytiglani, nyakát 10 évi és egyet két évi börtönrre ítélték. Azon kívül a kínai kormány költségére emlékkápolnát építenek a gyilkosság színhelyén és emléktáblát állítanak a santeburg-i székesegyházban. Azokból a kerületekből, amelyekben a boxerek tíkos társasága zavarokat támasztott, az a hír érkezik, hogy a lakosság nyugodtabb valószínűleg azért, mert a lakosság téli henyelése véget ért.

Nyiltér.

Az

„ÜSTÖKÖS“-t

a legkedveltebb magyar élelapot a „Budapesti Napló“ magán-előfizetői (ide nem érve tehát a kaszinókát és hasonló egyleteket, kávéházakat, vendéglőket és hírlapirodákat, közvetítő könyv-árusokat) kedvezményes áron, azaz negyedévre 4 korona helyett

3 koronáért

rendelhetik meg.

Az előfizetés a „Budapesti Napló“-éval együtt is beküldhető.

Répmag árleszállítás.

Az ekenkorai, olajbogyó alakú, Mammuth, buccok és takarmány cukorrépmag árait leszállítottam.

HALDEK Budapest, Károly-körút 9.

(Az e rovat alatt közölttelmek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde küldöttsége báró Kochmeisternél. Ma délelőtt tíz órakor tisztelettel a tőzsde tagok negyven tagból álló küldöttsége elnökéül, báró Kochmeister Frigyesnél, hogy öt elnöki méltóságának további megválasztására bírja. A küldöttséget Steiner József vezette, aki hosszabb beszédben adott kifejezést a tőzsde tagok szeretetének és ragaszkodásának az őz Kochmeister iránt, aki 36 éven át állt a tőzsde élén. Báró Kochmeister megköszönve a tőzsde tagoknak így szépen nyilvánított ragaszkodását, melyen fájjalja, hogy részt emlírehaladott koránál, a változott viszonyoknál és azon oknál fogva, melyeket a nála járt küldöttségeknek és tegnap a kereskedelmi miniszternek kifejtett, megmarad határozatánál. Igéri azonban, hogy amennyire meglegő állásaiban alkalma nyílik, ezentul is szívesen szolgálja a magyar kereskedelem érdekeit. A küldöttség sájnálattal vette tudomásul báró Kochmeister megmáshatatlán szándékát és Steiner átnyújtotta a tőzsde tagok rögzített bizalomnyilatkozatát, mit ő meghatalonzott vett át.

A Magyar Agrár- és Járulékbank részvénytársaság ma délelőtt tartotta II. évi rendes közgyűlését Hieronymi Károly elnöklete alatt, amelyen 40 részvényes 5944 szavazattal volt jelen. Elnök a jegyzőkönyv vezetésével dr. Fuky Endre titkárt bízta meg, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Képpich Emil és dr. Várady Gábor részvényeseket kérte fel.

Ezután előterjesztették az igazgatóság jelentése, amelyből a következőket közöljük:

A jelzálog-kölcsönök összege 1899. év végén 11,792,497 forint volt; ezek alapján 14 millió korona névértékű 4½ százalékos jelzáloglevél bocsátottak ki, amelyből 12 millió koronát végleg eladtak egy, a bécsi Unionbank és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank vezetése alatt álló konzorciumnak. A maradékot azóta már realizálták. Az 1899. év végéig

folyósított szőlőkölcsönök összege 8,528,764 forintba rug; ezeken alapján 16½ millió korona kötvény adatott ki, amelyből 3,359,200 korona, mint készlet van a mérlegben kimutatva. Az 1899. év végéig engedélyezett kölcsönök lebonyolítása után ezen üzletágat csak akkor lesz lehetséges tovább folytatni, ha sikerül oly feltételeket elérni, amelyek a változott viszonyoknak megfelelnek. A bank ez irányú tevékenysége már eddig is minden esetre jelentékeny mértékben segítette elő a fillozera által elpusztított szőlők felújítását. A 4½ százalékos járadékjegyekből 1899. év végén 17½ millió korona lett kibocsátva, a mintegy 2 millióra rugó maradék azóta legnagyobb részben elhelyeztetett. A mezőgazdasági hitelegyesületben az év végén közel 1½ millió forint volt elhelyezve. A bankkal szövetséges viszonyban álló vidéki intézetek kielégítő eredményt mutatnak. A társaság váltótárcaléománya 1899. év végén közel 33 millió forint volt, míg a lombard- és report-üzlethez több mint 2½ millió forint volt elhelyezve.

Javasolja az igazgatóság, hogy a 770,206 frtnyi tiszta nyereségből 600,000 frt. 10 frtos (5%-os) osztalék kifizetésére fordítsassék és a tartalékok dotálása után maradókö 112,717 forint új számlára vitessék át.

A jelentés kapcsán elnök előterjeszti, hogy gróf Széchenyi Gyula miniszterrel történt kinevezése folytán, igazgatósági tagságáról lemondott. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta és elhatározta, hogy a szelvények folyó évi április 2-ától kezdve az intézet pénztárána a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-banknál Budapestben és az Union-Banknál Bécsben kifizetessenek.

A közgyűlés a felügyelő bizottsági tagokat, akiknek megbízása az alapszabályok értelmében lejárt, további három év tartamára újból megválasztotta. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Hieronymi Károly elnök és Bujanovics Sándor elnök-helyettesek közül megválasztották. Az ügyvivő igazgatóságba ismét Barta Arnold, Bujanovics Sándor, csetei Herceg Péter, Hieronymi Károly és Leipziger Vilmos küldettek ki.

Tavaszi luxusbólásár. Kedvezőtlen időben, de élénk érdeklődés mellett ma délelőtt nyílt meg a XV. (tavaszi) luxusbólásár a Tattersall telepén. A vásár anyaga ugy mennyiség, mint minőség tekintetében rendkívül sikerültnek mondható s a bíráló bizottságnak a díjak odaítélésénél ugyancsak nehéz feladata volt. A díjazás eredménye a következő:

A négyes fogatok I. díját Fáy Bélának 314., 315., 316. és 317. katalógus számu fogatai nyerték el. A II. díjat gróf Andrássy Géza 464., 465., 466. és 467. katalógus számu lova. Díszoklevelet nyert: Farkas Zoltán 11., 12., 13. és 14. katalógus számu négyese.

A hínás fogatok első díját báró Harkányi Frigyes 394., 395. katalógus számu lovainak ítélte oda. A második díj nyertese gróf Károlyi Sándor 432. és 433. katalógus számu lovaival. A harmadik díjat Fáy Béla nyerte 319. és 320. katalógus számu lovaival.

A jukker fogatok I. díját gróf Wenckheim Ferenc kaptá meg 138 és 139 kat. számu lovaival. A II. díj dr. Heinrich Kálmáné lett 440 és 441 kat. számu lovaival. A III. díjat Gadi Gyula nyerte 74 és 75 kat. számu lovaival.

A háts lovak I. díját Varga Gyulának ítelték oda Durzás nevű pejkaneájáért. A II. díjat gróf Széchenyi Imre kaptá 434 kat. sz. lovaért, s végül a III. díjat ismét Varga Gyula Olga nevű pejlovaért.

A díjak kiosztása holnap, hétfőn délelőtt 11 órakor megy végbe a nagy tribün előtt, délután 3 órakor pedig előhajtkák a díjazott lovakat.

Az első biztosító-intézet, katonai szolgálat esetére, ma délelőtt tartotta a közgyűlést, Múnnich Aurél országgyűlési képviselő elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az intézmény, a kedvezőtlen közzgazdasági viszonyok ellenére is, kielégítő módon fejlődött. Ugyanis 1899-ben 7483 új tag lépett be, 8,646,900 korona biztosított tőkével, úgy, hogy az intézet az év végén 35,049,812 korona biztosított tőkét képviselő 31,559 taggal rendelkezett. Megemlíti az igazgatóság, hogy 1899-ben szívetik ki az intézet első ízben esedékes vált biztosított összegeket, még pedig 6 tagnak összesen 5988 koronát. A nyereség- és veszteség száma 12,580 korona tiszta nyereséggel zárul. A társaság vagyona 5,469,683 koronára rug. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt megadta. Végül az igazgatóságot egyhangulag újból megválasztották.

Hajósok közgyűlése. A Magyar Hajózási Egyesület ma, vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését Maltekovics Sándor országgyűlési képviselő elnöklete mellett. A mult évről bemutatott igazgatósági jelentés a legnagyobb részletességgel felsorolja az egyesület nagyszabású tevékenységét, amely iránt a külföld illetékes kürei is a legnagyobb elismeréssel adóztak. A közgyűlés az igazgatóságnak a felmentvényt megadta s a jövő évi költségvetés megállapítása után megajeltte a választásokat. Elnök lett Maltekovics Sándor, alelnök Horváth Elemér, Thy Emil, Szohner Károly, Rupesics György; ügyvivő-igazgató: Kovács S. Aladár, ellenőr dr. Deilmann Tivadar.

Szeszűlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Változatlan körülmények mellett folyt le az utolsó heti fizetés is. A kontingens, harc, mely az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között oly élesen folyik, az üzletré befolyással nem bír, lévén egyedül a fogasztás azon tényező, mely ma a szeszárakat irányítja; a fogasztás pedig még mindig gyengre. — Jegyzetük: nyereszeszt finomított részére: 37—38 koronával, finomított szeszt nagyban 112—113 koronával, kisebb tételben 114—115 koronával, denaturált szeszt nagyban 38—39, kisben 40 koronával helyben.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Pekár Gyula.

— Szerkesztői üzenet kritika helyett. —

„Kilenc leányok“ — ahogy a közös levél alá írták, szemére vetik a *Budapesti Naplónak*, hogy egy bötüt sem irt a *Pekár Gyula* utolsó két könyvéről az *Esztendő legendája* és *A jukker leány* című kötetéről.

Ah, hát önöknek kritika is kell, kisasszonyok? A *Budapesti Napló* azt hitte, hogy jobban teszi, ha csak a novellákat közli és átengedi más újságoknak, hogy azokról kritikát írjanak. Mert mégis csak kedvesebb, ha más díosíri a vendégéget, nem a házigazda. S a *Pekár Gyula* két könyvének minden novelláját, méltóztassanak megmondolni, ez az újság közölte. Szemérmesek akartunk lenni s egy kicsit féltünk is a konkurrenciától. Mialatt az *Esztendő legendája* egyes darabjait közöltük, száz meg száz szeretetreméltó női penna irta meg a szerkesztőség címére elragadtatását. S azok a rajongó, áradzó levelek mindig azt erősítették, hogy minden szavak „őszinte és tárgyilagos kritika.“ Már méltóztassanak elhinni, ezekkel a kritikussokkal nehez volt főlvenni a versenyt. Tulicítani nem lehetett, alattuk maradni nem illott; hát inkább szemérmesek voltunk. Az a legkönnyebb.

S ime, önök most zokon veszik, hogy a kritika elmaradt. De talán csak ravaszkodnak önök, kilenc leányok! Es nem is a kritikát sürgetik *Pekár Gyula* új könyveiről, hanem a saját elragadtatásuk szentesítését. Méltóztassanak ugy venni, hogy már szentesítettük is. Tetszetek az *Esztendő legendája* egyes darabjai? Nekünk jobban tetszetek. Rajonganak a *Dodó* főhadnagy históriáért? Jobban rajonganak. Oh, minket nem lehet olyan könnyen lefozni!

Ám, ha önök nem azért irták a szemrehányó levelet, hogy éppen erről a két könyvről nem irtunk kritikát, hanem az tűnt föl önöknek, hogy az olyan erős egyéniségnek, mint *Pekár Gyulának*, még senki sem rajzolta meg az írói karakterét: akkor föltétlenül igazuk van. Ez olyan adósság, mely talán az egész magyar kritika lelket nyomja, nemcsak a miénkét. Ninos a világnak az a nemzete, mely a *Pekár Gyulához* hasonló kaliberű íróról ilyenkor még az éppen legujabb munkájuk szerint mondana vagy várna ítéletet. Az ilyen íróról régen kéz az ítélet, melyet az író új munkája már nem módosíthat. Mert az új munka lehet nagyon jó, de hiszen attól az írótól ugyis nagyon jó vártak; és lehet esetleg gyöngébb, de gyöngébbet Shakespeare is irt s az még sem érintette az ő kiformált írói karakterét. Egy bizonyos fokon túl, mikor az író már minden oldalról, egész magasságában és egész mélységében föltárta tehetségét, minden kritika nagyképűség. Olyankor az író újabb alkotásait csak el lehet lajstromozni, de nem lehet kritizálni.

A *Pekár Gyula* írói karaktere immár teljes.

Hogy milyen? A szerkesztői üzenet talán szűk hely is, hogy benne megrajzolhassam. De a nagy vonások is megteszik egyelőre. Hát először is *Pekár Gyula tudós*. Megvan benne a szaktudósnak odaadása, melylyel hónapokat, sőt esztendőket sem sajnál, hogy mindent fölkitasson, ami témája szempontjából érdekelheti. Mondjunk például, hogy témája a hódító férfi. Grandiózus téma, mert beletartozik az asszony minden válfája s ha ugy tetszik, beletartozik az egész világ. *Pekár Gyula* utra két és bejárja először is az egész Európát, hogy szemmel lássa, mivel hódít a férfi északon és délen, mivel hódított hajdan és mivel most. Az egyes esetek megfigyelése nem elégti ki. Lázasan és mégis pedánsan hajszoja fel az élő és csak emlékkében élő asszonyok minden fajtáját, hogy mindegyikkel szembeállítsa a hódító férfit és ilyenformán az eshetőségek mindenikét számitásába vonhassa. Mivel győztek az egyik asszonyon és mi bódította el a másikat? Mert ha ezer okból bódulhat az asszony, ezer hódító és bódító tulajdonságra jertek a férfiban. Az egyikben kevesebb az ezerből, a másikban több, de melyikben valamennyi? *Pekár* ez a kérdés éppen ugy győtri, mint a tudóst a maga nagy problémája. Azért van *Pekár* szakadatlan ton; tanul, kutat, lajstromoz. S mert az ilyen utazás során az ember nem parancsolhat magára, hogy csak bizonyos dolgokat lásson meg, *Pekár Gyula* megszedte magát rengeteg tudással. Többet tud harmine tudónál s önök, kilenc leányok, egyszer csak ámulva vették irta, hogy *Pekár Gyula* micsoda hatalmas munkát észre a Don Juan legendáról. Az tudós könyv volt; *Pekár* belerakta azt a tenger anyagot, melyet a hódító férfi természetrajának kutatása közben az egész világ jelenéből és multjából összehordott. Mivel na-

dig utazása közben a művész lelke is ébren volt, egy szép napon megajándékozta őket a legveszesebb utirajzokkal is, amiket valaha magyar nyelven írtak. Az festői könyv volt; Pekár Gyula belerajzolta azt a tenger sok színt és hangulatot, melyet utazása során látott és érzett.

S mégis ezek a tudós és ezek a festői művek — nem a legkedvesebb gyermekei a Pekár Gyula talentumának. Ugy tessék ezt érteni, hogy neki nem a legkedvesebbek. Mert Pekár Gyula nem azt becsüli magában, amit tud, hanem sokkal inkább, amit titokzatosan sejt. Amit tud, azt átengedi a tudós Pekárnak, aki fel is dolgozza a német tudósok óriási apparátusával s a francia tudósok elmés formáival. De amit csak titokzatosan sejt, ami szakadatlan kutatásai során misztikus homályban dereng csak előtte: az édesen izgatja, termékeny gondolkodásba viszi. Az már az író Pekárt költi fel. A titokzatos, a misztikus elem csodálatlan foglalkoztatja. S immár érthetővé válik az ő sok utazása. A tudós Pekár és a művész Pekár az uton találják meg kielégítésüket, az író Pekár csak az ut végén. És nem azt hajszolja, nem azt kergeti, amit meg lehet tudni; azt csak megtalálják számára a tudós Pekár és a művész Pekár. A misztikust keresi csak, mert annak édes izgalma örökkön mámorban tartja az író Pekárt. S mialatt a tudós mindig a hely színén ellenőrizi a Don Juan legendája körül kifejlesztött irodalmat, mialatt megismerkedik a Don Juan ezer és egy alakjával, (mert minden asszonya számára más alakja lehetett neki) az író Pekárban már mozogni kezd a misztikus férfi, aki modernbb Don Juan és a misztikus asszony, aki erősebb, mert ravaszabb és idegesebb a Don Juan ezer és egy asszonyánál. Már csak ezek foglalkoztatják. Dodó főhadnagy, ahogy neki a misztikus férfit elnevezni tetszett, száz alakban elevenedik meg fantáziájában és talán egyetlen asszonyt sem hódított meg olyan tökéletesen, mint azt az egyetlen férfit, aki irigység nélkül rabja: Pekár Gyulát. Ő rabja fog maradni, míg a Dodó lelkében valami misztikus marad és mindig fog maradni. Nem tudom, hány ravasz és ideges asszonyt állított már a Dodó útjába, hogy kipróbálja rajtuk az erejét; de még talán fog új és új asszonyokat s még sok dolga lesz Dodónak. Persze az asszonyoknak is. De a főhadnagy urhoz, akármilyen hódító, igazán hű csak Pekár Gyula marad. Az igaz, hogy őt nem is csalja meg Dodó. Az asszonyok folyton változnak körülötte és Pekár Gyula szinte feltétlenül figyeli a főhadnagy viselkedését. Őket pedig, kilenc lányok, gyönyörködte a Dodó misztikus ereje s a Pekár feltételező figyelmé egyaránt. És méltán.

A tudós és a művész tehát csak az író szolgálja Pekár Gyulában. Az író munkáit ez becsesebbé teszi, de maga az író ezt becsüli munkáiban legkevesebbre. Őt csak a misztikus izgalma tartja lefogva. A misztikus, amit fűben, fában, hónapokban és színekben, képekben és muzsikában egyaránt megérez és meg is tud érezetni. Az Esztendő legendája ebből a szempontból legjellemzőbb munkája. S ebben mutatkozik meg legtisztábban az a nagy összefoglaló hajlandóság is, mely Pekár Gyulát valamennyi magyar írótól megkülönbözteti. Az élet neki egyetlen esztendő, amelynek tizenkét hónapjában minden tragédiánkat és minden komédiánkat le tudja játszani. Mint ahogy Dodó is összefoglalása valamennyi férfinak, akiknek érzése, ereje és gyöngéje teszi Dodót. Vagy ahogy a Pasztellek a hangulatokat foglalják össze, amelyek minket erősekké és gyöngékké, jókká és rosszakká, de két különböző hangulatban két különböző emberré is változtatnak. Pekár ezt mind gyönyörűen tudja velünk elintézni és magunk is édes izgalommal megyünk vele az élet misztériumába.

De sok is már talán, amit panaszkodásra felelek, kilenc lányok. Lássák, ilyen fecsegővé teszi az embert a szeretet. Holnap is beszélnek róla s egyetlen szerkesztői üzenet kiszorítana az újságból minden egyebet. De önk nem is bánják, ugye?

K.

Lelkiismeret. Hogy a leány szegény, az nem volna baj. Mi lenne ebből a világból, hogyha a szegény leányok egyáltalában nem mennének férjhez. A leány szegénysége miatt még azt az áldozatot se volna szabad meghoznia, a mire vállalkozni akar a családja érdekében. Igen nagy önfeláldozás volna, amibe esetleg belebúknék az idők folyamán, amikor rájönne arra, hogy voltaképpen mit tett. A fontos az, hogy őn már nem szereti azt a szegény leányt. Itt nehéz a tanácsadás. Egy azonban bizonyos. Szerelem nélkül, szegényen házasodni nem szabad. A kiábrándulást nem követheti esküvő. Bizzék abban, hogy a nőnek kitűnő érzéke van az iránt, hogy mi-

kor hidegül el vele szemben az a férfi, aki szerette. Őnek nem lesz szüksége semmi vallomásra, egyszer csak bekövetkezik az új helyzet a nélkül is.

Alfa Omega. Az Osztrák Magyar Bank (és fiókjai) a giro forgalomban készpénzben vagy elszámolás után elfogad pénzt jóváírás végett, a számlatulajdonosok számlájára átruházás után vagy közvetlenül fizetésekként eszközölnek, a számlatulajdonosok részére gondoskodnak váltók, utalványok beszedéséről stb. A banknak attól a fiókjától kell a giro számla nyitását kérnie, amelyben őn lakik. Minden esetben külön megegyezés után állapítják meg, hogy milyen nagy legyen a számlatulajdonos állandó betéteje.

Diána. 1. A tanfolyam három év. 2. Fölveszik időközben is, ha van tehetsége erre a pályára. 3. A föltételeket ott a tanfolyamon tudhatja meg. 4. Igazolni kell, hogy általános műveltsége van, tizenhatodik évet betöltötte s a szülői beleegyezése a pályaválasztásba. 5. Épp úgy kaphat szerződést, mintha az akadémiát végezte volna. A tehetségeket mindenütt szívesen fogadják.

Zsigmond. Upepest. Azt a fogadást csak a Magyar Színház igazgatósága tudná eldönteni vagy maga a művész (VIII. Kerepesi-ut 9.) Mert az ilyen kérdések hivatalos titkok képeznek.

S. A. Budapest. 1. Az államszámvetési tanfolyamra csak középiskolai érettségi vizsgával iratkozhatik be. 2. Nem kapja meg a miniszteri engedélyt, ha hiányzik az érettségije. 2. Budapestben és Kolozsvárott, az egyetemen. 4. Csak állami hivatalnokok végezhetik magánután, azok is csak miniszteri engedéllyel. 5. A tanfolyamra való felvételért nem kell folyamodni, hanem a rendes beiratkozások alkalmával jelentkezni és beiratkozni kell.

R. B. Percsény. Az Allianz biztosítási és Nemzeti baleset biztosító társaság vette át. Kérje, hogy írják át a kövénységét, vagy adjanak egy az őn kérséneket megfelelő függőleket.

L. S. Tisza-Füred. Tessék nekünk megtekintést végeztetünk beküldeni annak a pénztárcájának egy önként küldött törlesztési ívét. Írja meg egyuttal, hogy hány százalékos kamatot állapítottak meg.

Nemo. Érdekes, de nem eléggé formás. Az írás pedig tekintik is követel. Méltóztassék sokat írni előbb a saját gyönyörűségére s aztán ha újra bekopog hozzánk, bizonyára szívesen látjuk majd.

B. M. Kisebbség igényül lapban helyet foglalhat. Nálunk még nem.

Csanák. Forduljanak a Kisbirtokosok Földhitelintézetéhez (Budapest, Balvány-utca 19.)

Magánhivatások. Abban a nyugdíjintézetben feltétlenül megbízhatók.

S. A. Nagy-Kivinda. Közzgazdasági rovatunk közli azokat a közgyűléseket és az osztalékokat is.

B. M. Pécs. Igen, zsidó születésű, de nőülése alkalmával katolikus lett.

E. J. Halmi. Szerkesztőségünkben senki sem tud arról a kötetről.

Magyar érdekelt. Hektoliterenkint 8 korona 70 fillért fizet. — **Ajánlkozó.** Szíves ajánlatát nem vehetjük igénybe, mert már e tekintetben másképp intézkedtünk. — **Z. Baja.** A folyamodványhoz szegénységi bizonyítványt kell mellékelni és hatósági bizonylatot arról, hogy a kamat nélküli kölcsön csak-ugyan üzleto folytatásához szükséges önként. — **F. 105.** Méltóztassék kérésével egyenesen dr. Weinmann Fülöp kir. közjegyzőhöz (VI. Andrássy-ut 1. szám) fordulni. Ő van megbízva a Hirsch-féle kölcsönök kezelésével. — **S. F.** Az még hivatalos titok. Mihelyt valamit megtudunk felőle, közölni fogjuk. — **Dr. B. S. Kis-Várda.** A francia főkonzulátusnál (VI. kerület Délibáb-utca 24. sz.) Tinsyre Endre titkárhoz kell fordulni. — **F. S. Verpelét.** A kérdéses üzleti heti jelentéseket közölni szoktuk. Csak néha maradnak ki, mikor kiszorítják az érdekesebb események. — **M. A. Zólyom.** Egyet sem ajánlatunk, mert valamennyi többé-kevésbé tartalmas. Legjobb a langyos tiszta víz. — **Nefelejts.** Ha gyökerestől kitépi, nem nő meg többé. — **W. M.** Divatszalon, V. Gizella-ter 1. Divat Uság és Patyolat, VIII. Rökk Szilárd-utca 4. Háztartás, szerkesztő Kürthy Emliné és Magyar Bazar, VII. Kerepesi-ut 64. Magyar Nők Lapja, VI. Ut-utca 22. Parisi Divat, V. Váci-kört 78. — **P. M. Főstyénfűrdő.** Oivassa el egyik önénebbi üzenetünket, abban meg van a válasz. — **H. V. Győr.** Vizsgáztatása meg magat egy börtöngyűszessel, mert így látatlanban nem lehet a bajról véleményt mondani. — **R. B. Libetbánya.** Budapest—Páris részvénytársaság, VII. Erzsébet-kört 48. A vállalat vezetője Somogyi Nándor. — **N. M. P.** Római katolikus vallásu. — **Erzsébetvárosi gimnazista.** Régebben különféle hírlapok, naplók, albumok s egyéb irodalmi vállalatok munkatársa és szerkesztője volt. Többek közt ő alapította és szerkesztette a régi Népszavak című politikai hetilapot. Most tanár. — **H. W. Somogy-Báti.** II. Albrecht-ut 2. sz. — **Szegény leány.** Olyan üzlet, mely kizárólag ilyes munkákkal foglalkozik, nincs a fővárosban, de vállalkozik reá akármelyik kárpitos és díszítő mester. — **D. M. I.** Sopronmegyében, Horpácson. 2. A szőlőművelésnek egész irodalma van. Ajánljuk Molnár: A szőlőművelés kézikönyve című művet. 4 írtét megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalában. — **B. A. I.** Mindig kisbetűvel kell írni mind a két szót. 2. Unokácsos. — **S. A. Szigetvár.** A Szulaimith opera. Az nem változtat a dolgon, hogy a Magyar Színházban adták elő. Senhol sincs az megírva, hogy nem adhat elő operát. — **G. E. Erzsébetfalva.** I. Szegénységi és hatósági bizonyítvány arról, hogy a kölcsön tényleg ipara vagy kereskedése folytatásához szükséges. 2. Beszélhet vele a szerkesztőségi órákban, naponta este 5—7 óra közt. — **A. G.** Méltóztassék a Képes-Levelezőlap szerkesztőségéhez (Tata-Tóváros) fordulni. — **Diák.** Nem lehet. Csálás volna, amiért kriminálisba kerülhetne. — **K. G. O. G.** lakása: VIII. Esterházy-utca 14. R. G. lakása: VIII. Rökk-

Szilárd-utca 18. — **Aegnotus.** A budapesti Szent-Rókus-kórházban mindennap délelőtt van ingyenes rendelés. — **F. E. Budapest.** Egyik sem jó kifejezés. — **VIII. realista.** 1. Még nem állapították meg. 2. Az attól függ, hogyan fog ott élni. — **Juuliska.** Nem jelent az semmit, csak egy kis figyelemtelenség az illető család iránt. — **Három éves előfizető.** Hatósági orvosi és szegénységi bizonyítvány alapján folyamodni kell az ingyenes felvételért a belügyminiszterhez. — **Etikett.** Nem köteles észrevenni, de észreveheti s a szülő engedélyével hozhat is neki virágot. A másik kérdésre ugyanez a válaszunk. A leány egyáltalában nem veheti figyelemtelenségnek sem az egyiket, sem a másikat. — **S. S.** A miniszterelnök fizetése 20.000 frt, és 12.000 frt személyi pótlék. — **Régi előfizető.** Névtelenül levelezni egyáltalában nem illik. **H. M. Triest.** Mindenesetre ismétlje meg a kérdését, mert a levelemre nem emléksünk. — **Etelka.** Sajnálja töleim. — **Temesvár 18.** Mindazokra a pályákra képesit, a amelyek érettségi vizsgával csak léphet. 2. Az a vállalkozó csak előkészíti a vizsgára, magát a vizsgát őn teszi le. 3. Egész bátran előkészítheti magát a kérdészetel is.

Napirend.

Naptár. Hétfő, április 2. — Római katolikus: Paulai Ferenc. — Protestáns: Teodozia. — Görög-orosz: (március 20.) Szabb. vtk. — Zsidó: Niszán 3. — A nap két 5 óra 23 percek. — Nyugszik 6 óra 13 percek. — A hold két reggel 6 óra 30 percek. — Nyugszik este 9 óra 56 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A székes főúrók magánépitési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városban.

A képviselőülés délelőtt 10 órakor. Az osztályorszátek huszad d. e. 9 órakor a Vigadó kistermben.

A Magyar Tudományos Akadémia I. osztályának ülése délután 5 órakor.

Nemzeti múzeum: Természettajzi tóra, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva.

Országos képtár zárva.

Széki-küldetés a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Egyetemi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Műegyetemi múzeum zárva.

Teknoloziai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Közelekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig délután 2 óráig. Utiaokozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéshez árusításokat is eszközöl) a városiipari iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig. A kiállítási kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. **Somosy Mulató.** Nagymező-utca. Ma egész új szendvicss műsor.

Folles Capricio. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Széfania-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállódja.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitási konyhaterem.

Petanovits Metropol szállódja. Naponta hangverseny (lásd hirdetést). Újonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarnak hangversenye.

A

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sark.

Adler Leona, Lipót-kört.

Fosch József, Váci-kört 80.

Özv. Véber Vimosná, Váci-kört 15.

Feldmann Mórné, Marokói-utca 1.

Fosch utódja, Dorottya-u. 2. Magr. király-szálló.

Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Mikáné, Andrássy-u. 38.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-kört sark.

Sopronyi V., dohány-nagyteréde, Kerepesi-ut 1.

Özv. Hallada Anna, Muzium-kört 10.

Szántó Mór, Kecksméti-utca és Kálmán-ter sark.

Deutsch János, József-kört 50, Baross-utca sark.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1900. április hó 2-án. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

Egy szegény ifjú története.

Dráma 4 felvonásban. Írta Feuillet Oktáv. Személyek: Odott Maxime Mihályi Champlein Latabár Bévalian Zilahai Ivonét Fábán Laroque Ujházi Laroquené Lendvayné Laubepin, Szigetzi Margit, leánya Hegyesi Alain, szolga Abonyi Helene Keczer Gastmarets orvos Hetényi Aurélie Rákosi Doman Nádai B. Krisztina Csendes Vauberger Körösmezői Vaubergerné Györgyné Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

Blaža Luiza asszony mint vendég.

Az „Arany Kakas”.

Bohózat 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G. Személyek: Szikra Julis Blaha L. Klára Nógrády Férge Antal Hegedüs Dr. Gyárfás Góth Daehlmayer Szatmáry Müller Tapolczai Erzi Varsányi Flóris Gyöngyi Liza Rostagni Tressza Gerlaci Horváth Gál Kermós A. Vágó Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

Az eleven ördög.

Víg operetta 3 felvonásban. Tavard után szabadon átdolgozta Deréki Antal. Zenéjét szerző Konti József. Személyek: Soubise herceg Horváth Desperrières Németh A hercegné Siposné Veronika Csatai Zs Tibulle Szirmai Margot, leánya Harmath Hermine Bojár Gróvín Ujvári Letörleser Ámon Marianne, neje Bárdy Pomponius Kovács Rendőrszint Pécsi Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

L. Komáromi Mariska assz. fellépéssel.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Boothy László és Makai Emil, zenéjét szerző: Davidsohn Emanuel. Személyek: Monáh Kardos Szulamit Komáromi Aron Mátraai Abigail Ledofszky Absolon Boothy Cingitang Rózsahegyi Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Hétfő, 1900. április hó 2-án.

A felhők.

Karvay Zsigmond előadása.

A szent-góthardi alagút.

Látványos előadás 3 felvonásban, 13 dekorációban és 71 vetített képben. Dr. Meyer Vilmos munkája nyomán átdolgozta dr. Konkoly-Thege Miklós. Kezdeté 7 1/2 órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma hétfőn. április 2-án

nagy jutalomjáték előadás

Kutschera Alajos

zeneszerző és színes jávára, egész új szenzációs műsorral és pedig: új dalok és zeneszerzemények Kutschera A.-tól. Továbbá: Szenzációs!

Eredeti Frank Grigori csoport spanyol akrobaták ikarjai játéka. La et Do francia vocalisták, párisi énekesek. Sisters Glives a béjos amerikai ének- és táncoktató. Mlle La belle Zarina modern élközpével. Mlle Juliette Dolla francia excentrikus énekesnő. Rieger család felelő stájerországi dal- és táncosok. Lili Milan bécsi énekesnő. Rolling Paula kosztüm énekművésznő. Wagenbach György fenomenális sopran- és bass-énekes. Jászai Mimi k. a. opera énekesnő. Jegyek a nappali pénztárnál és elővételben Weiss A. nagytársada Károly-kört 26. A mulató villanyos világítását saját gépei által eszközölte; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készíttetek.

Putzer György

ujjonan átalakított pinceteremben Deák-ter. ma és mindennap Dobronyi Géza elsőrangú zenekara Balogh Lajos kisbőgős szölistá közreműködése mellett hangversenyt. Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai börtormelőtől valók.

FOLIES CAPRICE

Ó órakor. Ma 9 órakor. Ő nem tud franciául. Eredeti bohózat. Írta H. H.

10 órakor. 10 órakor. „Blonde Bestien.” Bohózat Leitner H.-tól. Zenéje Kmoch A.-tól.

11 órakor. 11 órakor. Lorelei. Nagy fantasztikus daljáték Leitner H.-tól. Zenéje Kmoch A.-tól.

Erkély incognito páholyok.

BUDAPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR

és országos zálogkolcson részvény-társaság.

Közhíré teszszük, hogy f. évi április hó 1-én

VIII., állói-ut 6. sz. a.

ujabb zálogkolcson-intézetet nyitottunk meg,

hol mindennemű értékpapirokra arany- és ezüst tárgyakra

ékszerekre,

valamint mindennemű ingóságokra

legmagasabb pénzlelőgeleket adunk, jutányos feltételek mellett.

CIMBALKOM

Legújabb acélszerkezetű, 5 évi jóállással, legszebb hanggal, részletesre is lap-hatók. Saját gyártmányú hangszerek, a. m.: cimbalnok, legelőtű, harmonikák, fuvolák, okkharinák, bőgők stb. Kétféle magyar kórus. Széles kiállítás és elismerés a jó munkáért. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg. Nagyoróssy Gyula magyar hangszerszerelő BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 71.

Kávé különlegességek

a FRATELLI DEISINGER cégétől Fiuméből és Triesztből

egyenlesen a tengeri hajókról 5 kilogram Mysore 8 - 9 frt 50 kr. 5 Ceylon 8 - 23 5 Araba Mocca eredetű 8 - 08 5 Nethighery (arab) 7 - 24 Tea 1/4 kg. kínai dobozokban, mely a kávéhoz csomagolható. - Az összes árak eredetiségükért kezeseket vállalnak. - Egy postaszakban 2-3-féle mennyiségű kávéfajtát állítunk össze. - Az árakban bele van értve az elvándorló díj, franco díj és minden egyéb költségek. Árlap ingyen.

KRÓNIKUS

Vizsketeg, mindenféle sömör, étvár, bőrféltetés, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánljuk az Erényi-féle „Lichtol-Salicyl”, mely ezen betegségeket bármely részben alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.

„MAKACS”

Csusz, köszvény, derékfájás, hasogatózás, szakgató, szurás, máj-, lép-, gyomorbetegségek ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN”

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-tárától Szabadszállás 5. (Pestmegye), Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12 Dr. Budai Emil, Városház-ter. Dr. Egger, Váci-kört 17.

Husvétli bor.

Kritzer Lipót Bonyhádon ajánl kitűnő siller bort megbízhatóan 100 liter 22 frt, fehéret és vöröset 22 frttől főfelé. Ajánlja a különböző magyar borait. Referenciák a helybeli és az ország híres főtisztelőndő orthodox fő-rabbijaitól.

Köhögésnél,

rokodtságnál vegyenek 30 krért Rethy-féle pemete-füvekkorták. ERENYI-féle kiténtetett „NERVIN” nagy füveggel 80 krajár. Legjobb: csusz, köszvény, esontbántalmak, derékfájás és szagattás ellen.

Sternberg Armin és Testv

cs. és kir. udvari hangszergyár. Közposztú főraktár: Kerepesi-ut 36. Cimbalmok

szép, erőteljes és csenő hanggal 35 frttől felj. 500 frtig. Külön zongora-termék: hol a legújabb zongorákhoz tartozó Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-kört sark) Zenepalota.

A budapesti Kávemagazin

bérmentve küld Cuba Mocca Jáva Gyöngy

kávét

postán utánvétellel 3 kiló frt 4.80.

Belák István

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u 4.

A legjobb szivarka hüvelyek

árúsítja az Uránia szivarkahivatal bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35., Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A 20-ik század

vívmanya talán, hogy a t. e. butorvásárló közönség egyes cégek csellóságai által mint az árak kitérása, magánlál berendörések eladása, csak kevés használt butorok vétele és eladása révén vértúra vezetett magát és igen tanácsos lesz, ha a t. e. butorvétel a jelen körülmények között átvonakot lesznek, mert butor csak egyszer szokás venni, de okkor jó minőségben s ez csak úgy érhető el, ha szolid és kiterjedt vevőkörrel bíró butorokhoz fordulunk, a minő van elég s ezek közül bátran és szerénytelenség nélkül sorolhatjuk évek óta fennálló s az egész országban a legjobb hírnévnek örvendő cégünket, mert kizárólag saját készítményű és legjobb minőségű kárpitos- és asztalos-árakat árúsítunk a legjutányosabb árak mellett. Személyes meggyőződésünk alapján a t. e. butorvásárló közönség b. látogatását kérve, maradtunk

Sárkány és Schütz

kárpitosok és díszítők. VII. ker., Erzsébet-kört 12. sz. a New-York-kivitelű díszlámpákban.

Zálogházi

cédulákat vesznek. Eladók

13 latos ezüst evőeszköz-telek, grammja 5 kr., girandolokak, gyertyatartókak, hálalátak, tálcákak, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 frttől kezdve, dus válsztek mindennemű ezüst műtőlvés tárgyakban, arany fűrlánokak k5-lóggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, 6 tula remou-török órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökösök Budapeston, IV., Városház-ter 9. l. em. 23. Harisbazar. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is

Titkos betegségek

mindennemű impotentiát meg ítélek a helyi a meglopó alkortel, a liposán gyógyítja med. univ.

Dr. Fabinyi

v. körházi orvos, specialista oly módszereket, melyet sok ezer betegnél biztos eredménytel alkalmazott számos évi körházi gyakorlatában. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető levelekre általánosan válassz: kívánatra árjegyzés. 1068. Lnkás: Budapest, VII., Erzsébet-kört 12. l. em. Bejárati a leposónál. Külön várostermek. Rendel: 4 óra 9-3ig. Rendel: 1 este 6-8ig.

Most jelent meg!

Szellem,

Erő,

Anyag

Szellemválasz Kűfnernek Kraft und Stoff című könyvére.

Irta Adelma, fordította Tévölgyi Titusz. Ára 3 korona.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában BUDAPEST, József-kört 18. sz.